

BUDAPES 1

T.

Magyar Nemzeti Múzeum

VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Kralja Petra ul. 30.
L. e. Telefonszám 21-37, éjjel 20-58. Sürgőnycim: „Délbácska”
Novisad. Postatakarékpénztár: csekszámla Zagreb: 46.692.

Novisád, 1929. január 6.
VASÁRNAP

Előfizetési ára: egy óra 40 din., három óra 120 din., fél
évre 240 din., egész évre 480 din. Egyszám ára hétköznap
1.50 din., vasárnap 2 din. Külföldön egy hónapra 50 dinár.

Zsivkovics Pera tábornok tegnap este megalakította az új kormányt

Az udvarnagyi hivatal kommunikéje szerint parlamentáris módon nem lehetett megoldani a válságot

Beogradból jelentik: Tegnap lázas érdeklődéssel várták politikai körökben a királyi kihallgatások lefolyását és azok eredményét. Délelőtt még meglehetősen bizonytalan volt a helyzet, délután azonban, különösen pedig estefelé már általános volt a vélemény, hogy a megoldás legfeljebb órák kérdése lehet.

Délelőtt az összes parlamenti pártok megbeszéléseket tartottak és a parasztdemokrata koalíció követeléseiről tárgyaltak. A radikális klub ülését délelőtt 10 órára hívta össze Vukicsevics Velja és azon a Beogradban tartózkodó radikális képviselők — számszerint huszan — mind résztvettek. Vukicsevics Velja beszámolt a képviselőknek Macsek és Pribicsevics követeléseiről, amelyeket elfogadhatatlannak tart. Miután a jelenlevő képviselők is hasonló véleményen voltak, felhatalmazták Vukicsevics Velját, hogy Ófelsége előtt ismeresse a párt nézetét a parasztdemokrata koalíció követeléseire vonatkozólag.

A demokrata párt értekezletén Davidovics Ljuba ismertette a parasztdemokrata koalíció követeléseit, ami az ország legteljesebb decentralizációjával egyértelmű. A demokrata párt is azon az állásponton volt, hogy Macsek és Pribicsevics előterjesztése alapján nem lehet megoldani a válságot.

Ófelsége a délelött folyamán Davidovics Ljubát, Sztanojevics Acát és általános feltűnésre dr. Macsek Vlatkót fogadta kihallgatáson. Dr. Macsek eredetileg pénteken vissza akart utazni Zagrebba, de amikor arról értesült, hogy Ófelsége még egyszer kihallgatáson kívánja fogadni, megváltoztatta szándékát és Zemunban maradt, ahonnan tegnap délelött átment Beogradba.

A miniszterelnökség hivatalos jelentése a kihallgatásokról

Tegnap délután a miniszterelnökség sajtóirodája a következő kommunikét adta ki a kihallgatásokról:

Dr. Macsek Vlatko és Pribicsevics Szvetozár a parasztdemokrata koalíció vezetői, 4-én és 5-én történt kihallgatásuk alkalmával kijelentették, hogy a mai válság megoldása csak az alkotmány revíziója alapján és a történelmi országrészeknek végrehajtó és törvényhozó hatalommal való felruházása révén lehetséges. Ezért szükségesnek tartja egy nem politikai kormány kinevezését, amely a király bizalmát bírja és a fenti kérdést megoldaná. Ez a kormány azonnal feloszlatná a szkupstinát és alkotmányozó nemzetgyűlést hívna össze. Miután a parasztdemokrata koalíció ezen feltételét a többi pártok megismerték, kijelentették, hogy nem tudják azokat elfogadni.

A délutáni kihallgatások.

Ebedután Jovanovics Szlobodán, a beográdi egyetem nagyhirű közjogi tanára kapott meghívást a királyi palotába. Ez az audienca egy órától két óráig tartott és óriási feltűnést keltett, mivel egy parlamenten kívüli személynek kihallgatásokba való bevonását a válság kimenetelére nagy fontosságúnak tartották.

Délután négy órától öt óráig Korosec Antunt fogadta Ófelsége. Korosec a kihallgatás után sokáig tárgyalt Andrics Vladával és Halil bég. Hrasnicával, Szpahó megbízottjával.

Hat óra felé Grol Milán ment a királyi palotába, de csak az udvarnagyi hivatalban volt.

Délután a demokrata pártban konferenciát tartottak és ugyanakkor a Zemaljszka Banka palotájában a radikális párt főbizottságának tagjai is tanácskoztak.

Még Jovanovics Szlobodán kihallgatásánál is nagyobb feltűnést keltett, hogy este hét órakor

Zsivkovics Pera tábornokot fogadta kihallgatáson a király.

Ekkor már mindenki bizonyosra vette, hogy az új kormány nem lesz parlamenti kormány.

Este hét óra után azután kommunikét adott ki az udvarnagyi hivatal, amely igazolta azt, hogy az új kormány nem fog parlamenti képviselők közül megalakulni. A kommuniké a következő:

„A királyi kormány lemondása után Aleksandar király, a nemzetgyűlés elnökének javaslatára meghallgatta az összes parlamenti pártok és csoportok képviselőit. A kihallgatások eredménye megmutatta, hogy a parlamenti csoportok között eltérőek a vélemények a mai válság megoldására nézve. Ez a véleményeltérés még az állami berendezés kérdésének elbírálásánál is jelentkezik. Ezért nincs semmiféle lehetőség sem olyan parlamenti megoldásra, amely garanciát nyújtana az állami és nemzeti egység teljes fentartására.

A kormány megalakítása.

Hét óra után egymást követték az autók a királyi palota előtt, amelyekből diszruhást ábrornokok és frakkos civilek szálltak ki. Ez azt jelentette, hogy az új kormány tagjai már az esküt is leteszik, pedig még senki sem tudta, hogy ki alakítja meg a kormányt és kik lesznek tagjai. Mindösszezt lehetett gondolni, hogy Kalafatovics, Zsivkovics Peró és Hadzsics tábornokon kívül dr. Krulj Uros, Szrszkics Milán, Maximovics Bozso radikálisok, dr. Radivojevics Laza demokrata és dr. Alaukovics, az államtanács alelnöke is benne

lesznek az új kormányban, mert a királyi palotába mentek.

Nyolc óra után dr. Wagner beográdi katolikus plébános és Popovics Miloje udvari prota is a királyi palotába mentek és tíz óra előtt néhány perccel kijöttek. Az új kormány tagjai tehát már az esküt is letették, de még mindig nem lehet tudni, hogy kikből alakult meg?

Az új kormány.

Tizenegy óra után tíz perccel hagyták el a királyi palotát az új kormány tagjai és a miniszterelnökségre mentek. Az újságíróknak egyik sem akart nyilatkozni, hanem csak annyit mondtak, hogy a kiadandó kommunikében benn lesz minden.

A kormány névsora a következő:

Miniszterelnök: Zsivkovics Pera tábornok.

Belügyminiszter: Zsivkovics Pera tábornok.

Külgügyminiszter: Jeftics Bosko bécsi követ.

Igazságügyminiszter: dr. Szrszkics Milán radikális képviselő.

Hadügyminiszter: Hadzsics Sztevan tábornok.

Pénzügyminiszter: Makszimovics Bozsa radikális képviselő.

Kereskedelmi miniszter: dr. Svrlyuga Sztanko.

Földmívelésügyi miniszter: dr. Vranges Otto zagrebi egyetemi tanár.

Egészségügyi miniszter: dr. Krulj Uros Szarajevo.

Vallásügyi miniszter: dr. Alaukovics Ljubomir.

Közüktatásügyi miniszter: Markovics Bozso beográdi egyetemi tanár.

Erdőügyi miniszter: dr. Ribár Iván demokrata képviselő.

Építésügyi miniszter: Szavkovics Cvéta radikális képviselő.

Vasutügyi miniszter: Kalafatovics Danilo tábornok.

Postaügyi miniszter: Drinkovics Máté volt miniszter.

Megszakadt a telefonösszeköttetés Beográddal.

Éjjel után negyed egy órakor, amikor ismét hívni akartuk beográdi tudósítónkat, hogy leadja a kormány által kiadott kommunikét és a kormány hivatalos névsorát, a noviszádi telefonközpont azzal válaszolt, hogy nem kapcsolhatja Beográdot, mert ilyen utasítást kapott.

Zagrebben igen nagy az izgalom, mert attól tartanak, hogy még az éjszaka folyamán tömeges letartóztatások lesznek. Macsek az este elindult ugyan Beogradból, de attól félnek, hogy még mielőtt Zagrebba érkezik, letartóztatják.

A Darányi telepen lakó földműveseknek nem kell házadót fizetni

A szubotikai vasutvonalon túl terjedő területen és a város külterületén levő földműves házak adómentesek

A január 1-én életbelépett házadó törvényről tegnap már beszámoltunk. Vannak ennek a törvénynek olyan intézkedései, amelyek nagyon fontosak, ilyen elsősorban a 32. szakasz, amely arról intézkedik, hogy kiknek nem kell házadót fizetni. Ezen szakasz szerint

a Darányi telepnek a szubotikai vasutvonalon túl levő részén, az egész II. és III. csoportban és az I. csoport egy részében lakó földműveseknek, akiknek házuk van, nem kell házadót fizetni.

Hasonlóképpen nem kell házadót fizetni a Pirosi ut mentén (Detelinara) és a Temerini ut környékén az új téglagyáron túl levő házak után sem, ha a háztulajdonosok kizárólag földműveléssel foglalkoznak.

A városon kívüli területeken és falvakban lakó földművesek közül csak azok nem

fizetnek házadót, akik maguk is dolgoznak családtagjaikkal együtt. Azok a földbirotkosok, akik maguk nem végeznek mezői munkát nem mentesek a házadó fizetésé alól. Házadót csak azon lakás után nem kell fizetni a földműveseknek, amelyben ők vagy munkásaik laknak, ha a házban bérbeadnak lakást, azután már fizetni kell a házadót. Az a földműves, aki emellett ipart és kereskedelmet is üz, az nem mentes a házadó fizetésé alól. Ha azonban valaki, olyankor, amikor nincs mezői munka, más alkalmi munkát vállal, az szintén mentes a házadó fizetésé alól.

Adómentességet élveznek még: A templomok, nemzeti, kulturális, közművelődési és jótékonyági intézmények házai, továbbá a gazdasági épületek és a katonaság által rekvirált helyiségek, amelyekért nem fizetnek házbért.

Noviszádotezidőszerint nem fenyegeti a spanyoljárvány veszedelme

Abban az esetben, ha Noviszádon is fellépne a betegség, azonnal megteszik a szükséges intézkedéseket a járvány leküzdésére — mondotta Adamovics Pera dr. városi tiszti főorvos

A legutóbbi influenza járvány 1927-ben volt Noviszádon, amikor 1700 megbetegedés fordult elő

Most, hogy Amerikából Európába is átesapott a spanyol nátház s Berlinből tömeges megbetegedésekről érkezik a hír, ismét aktuálissá vált az a rendkívül kellemetlen s egyben veszedelmes betegség, amellyel 1918-ban ismerkedett meg az európai lakosság, amely akkoriban tömegesen szedte áldozatait. A Délbácska tegnap is megirta, hogy ezidőszerint Középeurópát nem fenyegeti a spanyoljárvány veszedelme, bár kétségtelen, hogy a betegség olyan rohamosan terjed, hogy bármely pillanatban el lehetünk készülve arra, hogy Noviszádon is felbukkan.

Kérdést intéztünk erre vonatkozólag Adamovics Pera dr. városi tiszti főorvoshoz, aki az európai megbetegedésekkel s a preventív intézkedésekre vonatkozólag a következőket mondotta a Délbácska munkatársának:

— Noviszádotezidőszerint nem fenyegeti közvetlen veszedelem, ami egyáltalában nem jelenti azt, hogy Noviszádotezidőszerint megkíméli a veszedelmes járvány, hiszen legutóbb 1927-ben is fellépett Noviszádon a spanyoljárvány s bár akkor meglehetősen nyíltan lefolyású volt a betegség, akkor is

1704 megbetegedést jelentettek be a főorvosi hivatalnak, melyből 4 eset halállal végződött.

A spanyolnátha 1927 január 21-én lé-

pett fel s március 7-ig tartott, tehát másfél hónap alatt csaknem kétezeren betegedtek meg.

— A főorvosi hivatal mindenesetre felkészülten várja a betegséget, a közegészségügyi miniszter a város rendelkezésére bocsátotta a közegészségügyi intézet tulajdonát képező barakkjait, melyekben szükség esetén 200 beteget is elhelyezhetünk, ha azonban ez sem bizonyulna elegendőnek, a kórház valamelyik pavilonját fogják kiüríteni a betegek elhelyezésére.

— A legfontosabbnak tartom a profilaktikus intézkedéseket s erre vonatkozólag már érintkezésbe léptem az illetékes hatóságokkal. Abban a pillanatban, amikor a betegség járványszerűen lép fel, felszólítást intézünk a közönséghez és felhívjuk,

kerülje a nyilvános helyiségeket s mindazokat az alkalmakat, amikor tömegesen jönnek össze az emberek

majd, ha szükség mutatkozik rá, az iskolákat is bezárjuk.

— A spanyolnátha tudvalevőleg u. n. „Spritzinfektio” révén terjed, elsősorban köhögés és tüsszentés által, a közönségtől függ tehát elsősorban, vajjon el tudja-e kerülni azokat a helyiségeket, ahol közelebbi érintkezésbe jut a náthás és köhögős emberekkel. Véleményem szerint, aki vigyáz

Szépségápolás

a legmodernebbül felszerelt intézetemben, hajszálak, redők, szemölcsök végleges eltávolítása villanással. Hámas, tókurák. **Testmassagé**, esti kikészítések. **Oscia** párisi kozm. szerek, ugy-szintén saját készítményeim kaphatók. Olcsó bérlet-rendszer. Vidéki küldemények utánvétellel. JOVICIN OLGA kozmetikai intézete Noviszád, Laze Telečkog u. 14. Bejárat a Miletičeva (Kenyer) u. 19 sz. háznál is

magára, nem kaphatja meg a spanyolnáthát. A legelső feltétel természetesen az, hogy a közönség óvakodjon a meghűléstől, mert a meghülés ugyszólván előfeltétele a spanyol náthának. Miután a jelelegi nedves idő kiválóan alkalmas meghűlésekre, nagyon óvatosnak kell lenni, aki el akarja kerülni a meghűlést. Aki lázas és fejfájást érez, azonnal forduljon orvoshoz, mert a spanyolnáthánál rendkívül fontos a rögtöni orvosi beavatkozás.

Sohasem szabad elfelejteni, hogy a legcsekélyebb mulasztás esetén is életével játszik a beteg.

— Ha csak lehet, a beteget azonnal el kell különíteni s ha ez odahaza nem volna lehetséges, a kórházba kell szállítani

— Aki megfázik, ne tüsszentsen maga elé, hogy környezetét megfertőzze, hanem használjon zsebkendőt, mert a köhögés, tüsszentés 3 méternyi körzetben megfertőzheti embertársát.

— Értesüléseink szerint a most fellépett náthajárvány meglehetősen súlyos természetű, bár még mindig nem érte el az 1918. spanyoljárvány méreteit, amikor sok esetben már 24 óra lefolyása alatt fellépett a halál. Igen fontos körülménynek tartom továbbá azt, hogy minden magánorvos azonnal jelentse be az esetleges megbetegedést a városi főorvosi hivatalnak. Ha mindenki teljesíti a kötelességét, azt hiszem nagyobb járvány esetén is nyugodtan szembenézhetünk a betegséggel.

Ami a többi fertőző betegségeket illeti, a helyzet meglehetősen kedvező. Ezidőszerint összesen még csak 18 sarlachbetegünk áll kezelés alatt, tifuszban összesen ötven betegedtek meg, difteritiszben csak hárman. A helyzet tehát ezidőszerint általánosságban igen kedvezőnek mondható.

Csehszlovákia külön szeretné rendezni háborúelőtti adósságait

Londonból jelentik: A külföldi állampapír-tulajdonosok szövetsége, a háborúelőtti osztrák-magyar államadósságok rendezése ügyében megindult tárgyalásokkal kapcsolatban nyilatkozatot tett közzé, amelyben óva inti a kötvénytulajdonosokat attól, hogy hozzájárulásukat adják, az egyes adós államok által javasolt külön rendezésnek.

A háborúelőtti osztrák-magyar adósságok ügyét csakis közös tárgyalások útján lehet rendezni. A nyilatkozat felelme, hogy elsősorban a csehszlovák kormány részéről tettek javaslatot a kérdés külön rendezésére.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesóványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkiütések, kelések, furunkulusok eseténél a természetes Ferenc József keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József viz hatása mindig kitűnően beválik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban, és fűszerüzletekben.

JANUÁR

7

HÉTFŐ

SZÉNÁSY KARCSI HANGVERSENYE

A BELTÉRI KAT. OLVASÓKÖRBE. - JEGYEK MÁR KAPHATÓK ÁBRAHÁM KÖNYVKERESKEDÉSBE

Krámer Teréz, aki tavaly ünnepelte ragyogó művészi pályafutása négy évtizedes jubileumát, világsikereiről és bácskai emlékeiről beszél

Krámer Teréz... Az emlékezések egész raját indítja el ez a név. Ugye, nincs senki, aki elfelejtette? Ó, igen ide s tova huszonöt esztendőre kell visszanyulni az emlékezetnek. Amikor a színlapon Kramer Teréz nevét hirdették, a színház nézőtere zsufolásig megtelt. Az izgalmas várakozás pirja ült ki az arcokra, az ünnepi áhitat látýola vont a szemeket.

És ahogy megjelent a színpadon, az orkeszter diadalmas harsogása közben felzúgott a taps. Alakja fejedelmien sudár volt, fellépése biztos, parancsoló és egyénisége ennek ellenére is nőies bájával hódított. Hangja — szintiszta drámai szoprán — büszkén szárnyalt a magasban. Játéka nem komédiázás, igazi, mélyeséges emberábrázolás volt. Aki látta, aki hallotta, soha nem tudott varázslatos emléktől szabadulni.

Huszonöt év pergett le. És Krámer Teréz bizony, ma már csak úgy élt emlékezetünkben, mint egy remekbe készült, régi nobilis gravure. Annál váratlanabb élmény volt számunkra, amikor a fehér asztal mellett, egy ünnepi banketten találkoztunk vele. Erre a banketre azért mentem el, mert Vágó Lipótnak, a kitűnő, emeritált karmesternek akartam — mint annyi más tisztelője — szerencsekívánataimat kifejezni. És az ünnepelt karmester a banketre elhozta feleségét is, aki nem más mint Krámer Teréz...

A meghatottságtól alig találok szavakat; különös érzés. Valami könnyi szédülés fogott el, amikor hófehér kezére hajoltam. Impozáns fejedelmi jelenség még ma is. Ősz haja érdekes keretet ad fiatalos, intelligenciától sugárzó arcának. Végre csak ennyit mondom:

— Milyen kár, hogy már a nagyságos Asszony végleg hátat fordított a színpad-

nak... Ez egy kicsit kegyetlen eljárás a mai generációval szemben...

Krámer Teréz mosolyog. De ez a mosoly mennyi mélyeséges bölcsességet, mennyi könnyes rezignációt takar szírványos látýolával. Halkan mondja, mintha nagy titkot sugna:

— Az én időm lejárt... Átengedtem helyemet másoknak, fiatalabbaknak. Ez a világ sorja...

Aztán egy kis pauza után:

— Tudja-e, hogy már negyven éve telt el az első fellépésem óta... Negyven év... Igaz, hogy az első évek még csak szárnypróbálgatásokkal teltek el...

Belemelegedik. Emlékei közt kutat.

— Nagy dolog volt ám, hogy tizen-nyolc éves koromban, szerződöttem Lipésébe... Aztán Drezda... Ekkor már mellem szegődött a siker... Azt mondják, szép leány voltam...

— Mondják.

— Igen, mondják, és én tudom, hogy igazat mondanak. Szép voltam és fiatal... Drezdához különösen kedves emlékeim fűződnek. Frappánsan hasonlítottam Koburg Lujzához, a szász trónörökös rakoncátlan feleségéhez... Lujzának már akkor sok volt a rovásán és bizony gyakran összeütközött a rideg udvari etikettel. — Ezért aztán sokszor itélték szobafogságra...

— Sohasem felejttem el, hogy egy alkalommal, amikor éppen egy elegáns üzletből kiléptem, egy nagyon korrekt, de szigorú ur odajött hozzám és halkan, parancsoló hangon szólított meg: „Fenséges asszony itt vár a kocsija, tessék beszállni.” A szemébe kacagtam...

— Aztán a siker utja Bresslauba vezetett. Nevezetes stáció. Csak mellesleg mondom: ekkor már elvált asszony voltam és itt ismerkedtem meg Vágó Lipóttal,

— Na, gyorsan adja, vagy nem adja, — türelmetlenkedett a sörtehajú.

— Ha gondolja, — dadogott a napszamos, azzal a kérge, reszkető parasztkéz kinyult és a pénzek aláhullva megcsörren-tek, majd eltűntek egy vastag páncélszekrény fatájláiban.

— Rendben kell lenni, — mondta a sörtehajú, — Isten áldja...

Mátyás nehéz szívvel ballagott kifelé. — Lehetséges, hogy éppen neki van igaza, — tűnődött el, de a szíve összeszorult, mert nagyon sajnálta a veszteséget.

— Éppen a gyereke volt, — latolgatta a helyzetet az uccán, — karácsonyfára szántam... most aztán nem lesz neki...

A boltban megvette a lisztet, mert így egyeztek meg az asszonnyal, aki tegnapi benn is hagyta a vászonzacskót. Ki volt már mérve az áru, éppen csak a pénzt kellett odaadni érte. A trafikban három pakli olesó dohányt vásárolt, legyen mivel elfűtőlni a pihenő napok békességéről a gondok szunyograjait. Mire véget ért a vásár, egészen le is nyugodott a leike viharzása.

— Hej, de jó is vásárolni... milyen boldogok a tehetősek, akik vigan csereberélhetik az élet szépséges drágaságait, a megkívánt dolgokat, a világ hasznos és haszontalan marháit... gunyát, ennivalót, földet, házat, állatot...

A fényes kirakatok előtt ögyelgett. Meg görnyedve cipelte a liszteszsákot, a csodálni való dolgok felé nézdegélt erre, amarra, mint a sóvár tanyai síhederek, akik hónapokra jóllakatták szemeciket, ha nagynéha bekerülnek ide.

Egy hangszerboltban sokáig megbámult valami furesa formájú muzsikát. Szép, jeles cítera volt, karsu ládájú, olyan mint az övé, a régi. Hat-hét esztendeje vette, de aztán el kellett adni azt is... Csóti vásárolta meg, a lókupec, most ő játszadozik rajta odahaza.

— Leginkább megkérdezem — és már

az urammal...

Elgondolkodik. Emlékei elkápráztatják. Lehunyja szemét. Aztán egy könnyed mozdulattal végigsimitja homlokát és már folytatja is:

— Most már csak egy-két dátumot említek. 1902-ben kerültem a budapesti Operához és ott énekeltem 13 esztendőig, 1915-ig. — Tavaly pedig már művészi pályafutásom negyvenedik évfordulóját ünnepeltem...

Felsóhajt:

— Látja, így száll el az élet, mint egy könnyed trilla, mint egy elcsendülő akkord... Pedig, hogy rajongtam a művészetért. Különösen szerettem Aida, Tosca, Elektra, Erzsébet és Melinda szerepeimet. Bennük éltem, sirtam, kacagtam...

— Tudja, — mondja hirtelen fordulattal, — hogy engem az emlékek elszakíthatatlan szállai kötnek a Bácskához is. Többször énekeltem Szabadkán és Ujvidéken... Fogadtatásom mindig lelkes, nagyszerű volt. Soha sem felejttem el.

Közelebb hajol.

— Tegye meg nekem és adja át a bácskaiaknak szívűből jövő, szeretetteljes üdvözetemet...

— És most?... Visszavonultam élek. Egyetlen örömem, ha a szenvedők könnyeit letörölhetem... Lelkesedéssel veszek részt különböző jótékonyági egyesületek munkájában.

Ezeket mondotta Krámer Teréz. Aztán körülvette a társaság. Már-már elsodorta az ár. De még az utolsó pillanatban, buszuzáskor is ezt mondotta:

— Aztán ne felejtse el átadni a bácskai üdvözetet és kérem, mondja majd el őszintén, emjékszenek-e még rám odalen egy kicsit...?

Ambrus Tibor.

Vinkovics fatelep Futaki ut (Korház mellett) raktáron tart tűzfát, porosz kőszent, becsi és felső sziliezai kőszent, retorta faszenet és tetőcserepet. Telefon 22-57.

Mátyás bevásárol

Delet harangoztak, mire Mátyás megkapta bérét a raktárirodában. Sok volt a dolog, nagyon, nyüzsgött szaladozott a város, Adám-Eva napja volt, futkosás, piaci sokadalom. A vásárló és eladó, lelkendező embersűrűben elveszett a keshedtgunyájú szegény napszamos... Minek is hívják?...

— Hé! Maga ottan!... Bárkányi! — szaladt utána egy nyurga irnokféle az irodából, — jöjjön csak vissza!

— Én? — fordult meg Mátyás.

— Maga, maga... Tűcs a számadás, tőbet kapott.

— Tőbet? — képedt el és végigvillant fejében a summa, amit az imént olvas-tak le elébe a kassza márványasztalára... Tizenhat pengő ötven... két papíros, meg az aprópénz... most is ott szorongatja a markában.

— Három napi bér ötvenével, — gondolta és megnyugodva ballagott az irnok után, — nem lehet itt hiba... de hát értsünk szót velük, ha már bajuk van...

— Bárkányi Mátyás, ugy-e? — kiáltott rá bent egy sörtehajás urféle, — magát tévesen fizettük ki, egy pengő és ötven fillér visszajár a bérből.

— Vissza? — döbönt meg Mátyás.

— Na igen, igen... öt pengőjével három nap, az tizenöt... Nem érti?

— Értem... de hát...

— Akkor idevele gyorsan... Sok a dolgunk.

Vastag könyvet tolt ki az ablakon, rábökött a rubrikára.

— Nézze. Itt a neve... itt a kialakított napibér és a végzett munkanap. Nyilvánvaló, hogy tőbet kapott — és nyújtotta markát kifelé az ablakon.

Mátyás elővette a kapott pénzt. Egy-ötven csakugyan feleslegesnek látszott, egy ezüst, meg egy nikkel pénzdarab. De visszaadni?...

be is fordult az ajtón, de hirtelen észbe-kapott a méltatlan báméskodáson. Elbal-lagott tehát a bolt elöl, hazafelé.

Sokáig tartott, amíg kiért a városból, mért a külvárosi uccákban is sűrű volt a járás-keles. A batyu is lekivánczozott. Hol egy szücsmester kirakatánál: akkurátus téli kacabájok, ködmenek és szűrők voltak abban, hol a vasasboltok kaszái, ásói, edényei előtt.

— Ha egy fazekat vennék neki... azokból a pirosakból...

Az asszonyra gondolt, aki nagyon örül-ne az ilyennek. Csakhamar lemondott ró-luk, a subákról, tajtékpipákról, harmonikás csizmákról, mindenről, ami oly közelnek látszott a kirakat üvegén túl és mégis olyan mérhetetlenül távol volt valamennyi...

— Na, gyerünk — biztatta magát és a zsákot. Mintha ketten lettek volna, ő és a zsák terhe, a szép éles nüllásliszt. Valóságos életnek érezte az életet a vállán, a boldog terhet, amit lám csak mégis meg-tűdött szerezni.

— Leginkább ez van, ennivaló — és tovább ballagott nyugalmas, lassu lépésekkel, ahogy a nehéz munkát végző emberek szoktak.

Egy téren, már jól a város széle felé, nagy rakás karácsonyfát árult egy asszony. Kofa volt, látszott a tartásán, aki idehozta áruját a szegényebb emberek fertályába. Nagy gyár tornyosodott a közelben, ün-nepre térő munkások rajzoltak ki belőle. A karácsonyfás asszony jó vásárt csinált, mert sokan vettek tőle kisebbeket, nagyobbakat. Frissen lehettek kivagdálva a fás-kák, mert mint a betlehemi kisdedek meg-ölt és összedobált holtteste, még a vérük is csorgott, — gyantás lé — a száraz végeiből.

— Venni kellene, — eszmélt Mátyás az elhatározásra és kisfiát látta, amint boldogságra nyilt szemmel bámul a kivilágitott fára... Pár gyertyacsutka, színes pa-

ÖN MÉG MINDIG BAJLÓDIK

9-ik CSODÁJA

az Annódbateriával és Akkumulátorral.

A TELEFUNKEN RÁDIÓ

ezek nélkül működik és úgy ismeretes, mint a VILÁG

kapható gyári áron részletre is

ALTERNO MUSZAKI VÁLLALATNÁL

NOVISAD, Kralja Petra 26.

VEL. BEČKEREK, Aleksandrova 10.

Kilencvenötezer lélekkel szaporodott Beograd lakossága egy esztendő alatt

Az ország fővárosának ezidőszert 339.208 lakosa van

Beograd lakossága napról-napra szaporodik s az utóbbi esztendőben valóságos rekordteljesítményt ért el. A legfeltűnőbb azonban a lakosság szaporulata az 1928-ik évben, amennyiben

95.000 lélekkel szaporodott a főváros lakossága 1928 január 1. óta.

A háboru előtt még igen szerény keretek között mozgott a lakosság létszáma. 1842-ben összesen 14.000 lelket számlált Beograd városa, 1866-ban 24.768-ra emelkedik a lakosság száma, 1890-ben 35.483 a lélekszám, 1890-ben 54.763, 1895-ben pedig 59.790, 1900-ban a népszámlálás 65.598 lakost mutat ki. Ebből 36.615 volt a férfi és 29.983 a női lakosság. A háboru előtti években Beograd nem mutat nagyobb fejlődést, bár 1910-ben már 85.000 lakósról számolt be a statisztika. A háboru után megkezdődött a lakosság özönlése a főváros felé. 1921-ben már 111.739 lakosa volt Beogradnak, 1925-ben 1855.516-ra emelkedett a lakosság száma, 1928 december 31-én pedig

339.208 lakost mutat ki a statisztika,

vagyis Beograd lakosságának száma egy esztendő alatt 95.000-rel emelkedett.

Ezidőszert a fővárosban 42.119 házaspár él. Ebből csak egy családnak van 11 gyermeke, ugyancsak egy családnak van 10 gyermeke, hét családnak 9, tizennyolc családnak 7 gyermeke, 250 családnak 6 gyermeke. A többi 5-1 gyermek között váltakozik.

A mult esztendőben 51 nemzetbeli idegen fordult meg Beogradban. Az idegenek közül legtöbben osztrákok, németek, csehek és magyarok voltak. Azonkívül a fővárosban volt még 2 kubai, 6 kínai, 3 japán, 7 argentinai, 2 bolíviai, 6 braziliai, 2 mexikói, 3 palesztinai, 3 urugvai és 17 szovjet állampolgár.

Allandóan letelepedtek Beogradban: 2062 csehszlovák, 1343 magyar, 1229 osztrák, 592 olasz, 665 német, 238 francia és 121 angol.

A legidősebb ember Beogradban Ada-

pirlánc megtenné disznak . . . majd ragaszt neki kovással, ugyis ráér.

— Hogy adná ezt a kisebbit? — lépett oda és rámutatott egyre.

— Pengő husz, — felelt az asszony. Mátyás visszahökölt.

— Ez a hitvány kis fenyő?

— Ez! — mordult rá a kofa, — ennyi az ára, messziről hozzák ezt, vonaton . . .

— Drága, — motyogott Mátyás és az ötven-valahány fillérre gondolt, ami a vásárlásból megmaradt.

— Ha drágálja, nem vesz, — mondta még az asszony és nem is törődött tovább a kopott, koldusforma emberrel, sietett kiszolgálni a tehetősebb vevőket.

Sokáig álldógált a farakás előtt. Nagyon szeretett volna venni, bár csak az alsó görbe ágakból egy galyat. Kérte is az asszonyt, adna neki.

— Nem eszútom el az árut . . . Nem muszáj venni mindenkinek . . .

— Nem muszáj, — ismételte Mátyás és vállára lendítve a zsákot, elballagott. Az alkonyat már lefelé szüremkedett az égből. Lejjebb szállottak a felhők és a hóesés sűrű ködre változott, amely szürke görgetegekben hömpölygött a szél nyomására. Szinte látni lehetett néha, mint hasad meg a kárpit és mint bocsátja át a hold világosságát.

Kiért a városból. Itt már csendesség volt, nem igen jártak a köves uton, odahaza vannak már a népek és várják Mária szent fiának, Jézus Krisztusnak a világ szívének megszületését . . .

Most az ut a temető alatt kanyarodott el. Alkonyat homálylott a tájon, pihentek a szántók és az ugartörések, fenn a levegőben havat jelentett egy elkésett szélkiáltó.

Ekkor a szürös ember távolról jött, elfoszló kiáltást hallott. Mintha nevének szólítaná valaki, de hivatkozó, lágy szelidséggel:

— Má . . . tyáás . . .

Megtorpant és lábhoz eresztette a zsákot.

Havas, puha alkonyat, teremtett lélek sehol, csendesség . . . az utszél eperfáiról a zuzmara rojtjai pilléznek . . .

Darabig hallgatózott . . . Senki . . . Nekiindult megint.

Pár lépést tett előre a csikorgó hóban és mintha csak a gondolat repdesése verne zajt a légtérben, újra hallotta az elvesző kiáltást:

— Gyere csak, Mátyás . . . Gyere!

Forróság futott végig gerincén, megállt és tetető felé meredt.

— Ki lehet? . . . borzongott bőrén a félelem, a zsák megint lezökkent a hóba és ő valami taszításnak engedelmességgel, átvette magát az ut árán, át a sövényen is, be a temetőbe . . .

Senki . . .

Hósubákba takart keresztek, hantok, kripták . . . Meg-megállt, szívdobogva hallgatózott . . .

Hamarosan elért a kökereszthez, amelyen az Üdvözítő szent testének faragott jelképe örökdió a sírok nyugalma. A feszület mögött fiatal cserjék roskadoztak, Mátyás körüljárta a keresztek.

Oldalt, éppen a kezeügyében, vastagon belepve hóval . . . egy fiatal karácsonyfa állott.

Mátyás remegő ujjai benyúltak a finom, hegyes levelek sűrűségébe . . .

— Az ám, — dadogott, — karácsonyfa . . . és felnézett a feszületre.

A szobor félrelibbent feje éppen ráirányodott. Szelid szakálás arc volt kivehető a homályban, a töviskorona, a szegkek . . . és véghetetlen, irgalmas szeretettel hallatszott a szózat:

Vidd el csak . . . vidd el . . . Neked adom . . .

Mintha parancsnak engedelmességgel, az ember lenyult a fasudár tövéhez, szétkaparta a havat, erős markának roppantásával letörte és magához ölelte a karácsonyfát.

movies Gyorgye nyug. tisztviselő, aki 1825 május 12-én született, utána következik az 1826-ban született Velykovic Marinko.

A beograd lakóházak száma 15.727, a legutóbbi két esztendőben 3883 új ház épült.

A szerencsemalac szerencsétlensége

Irta: Kováts Antal

Szilveszter éjjelén, éjjel után felébredtem. Mintha álmoközben is megéreztem volna, hogy most van a nagy leváltás ideje. Az öreg Szilveszter silbakot most váltotta le az újonnan bevonult, rekruta Ujesztendő. Az ablakom alatt hangos beszédet hallok. Én ugyanis otthon maradtam a három kis lánnyal, míg a többiek, a nagyobbak anyjukkal együtt elmentek a szilveszteri előadásra. Valakinek otthon is kellett maradni. Meg aztán sokkal épelméjűbb az ember ujesztendő napján, ha az utolsó éjszakát ágyban töltötte. Az épelméjűsége pedig az embernek egész esztendőn át szüksége van s a hagyomány szerint olyan lesz az egész esztendő mint amilyen volt az új év első napja. Tehát otthon maradtam. Az ablakom alatti hangos beszéd, amit felébredésemkor hallottam, a familia zajos beszéde volt. Kis vártatva nyílik az ajtó, az előszoba villanyos körtéje felgyulik s a félhomályos hálószobába beront a nagy lányom és kitörő örömmel rohan az ágyamhoz s valamit a dunyhám alá nyom.

— Röff-röff.

— Hát ez meg mi a csuda?

— Tatuska, nyertem egy malacot!

A szilveszteri előadás után ugyanis malacsorsolás volt, amelynek egyik szerencsés nyertese a lányom lett.

— Nagyszerű! Mondom neki. Ez az esztendő jól kezdődik. Szerencsemalaccal. Valamennyien hangos örömmel ujságoznak nekem a sorsolás nagy történetét, s a kis jószág birtokbajutását.

— Nézd csak tatuska, milyen szép kis koca. S azt mondják, hogy kitűnő fajta. Jó hízó lesz belőle.

— Na, jól van, csak tegyék el valahová.

Ugy is lett. Miután az értelmes jószágot betették a konyhába, s nekem is boldog új évet kívántak, újra visszamentek a kaszinóba, én pedig tovább szundikáltam, illetve szundikáltam volna, de az az ártatlan kis szerencsejóság allandóan rőfögött a konyhában, s rőfögése behallatszott a szobába.

— Röff, röff.

Egyszer aztán mégis csak elszundítottam. Azonban az álmom felém nyúló rózsaszínű fátyolát hamar szétépte valami cserép csörgése.

Felkelek, kimegyek a konyhába.

Hát a kis bugris ormányával egy cseréptál darabjait bögdöste.

Mit akart avval a tállal, hiszen semmi sem volt benne. Ellenben üresen ásitozott az asztallábra polcszerűen elhelyezett deszkán, ahonnan a kis nevetlen lelőkte az ormányával. Nem is csoda, hogy illemt nem tudott. Szállási volt. Akkor hozták haza.

A tálon most már nem segíthetek. Viszamentem az ágyamba a hálószobába. A kis nyugtalan azonban tovább rőfögött és csörömpölt a tál szétört darabjaival.

Hogy ne halljam becsuktam a hálószoba ajtaját is.

Igy köztünk két ajtó, az előszoba és hálószoba ajtaja volt becsukva, azok választottak le bennünket egymástól. Most már nem hallottam a rőfögést s a csörömpölés se hallatszott át a két ajtón.

Megint szundikáltam. Egyszerre csak egy nagy tompa zuhanást és halk finom csörömpölést hallok újra.

Ki a konyhába. Felcsavarom a villanyt.

Hát uramfia ez az áldatlan kis féreg a vasmosdót lökte fel poharastul együtt. Két pohár is volt a mosdón s mindakettő természetesen összetört. Azonkívül még el-

érhető szappansziradékot, ami egy kis pléh-bödönyben volt, szintén felborította és szétszórta. Én azután újra otthagytam a kis garázdát s végre elnyomott az álm.

A familia hajnali 4 órakor jött haza, s ugyancsak elálmélkodott a kis házsáros jövővény ténykedése felett. Másnap reggel aztán számkivetettük az ólba, amely szalmával volt kibélelve. A kis rakoncátlan azonban innen is kiszökött, s egész nap dideregve rémitgette a tyukokat az udvaron.

Azok riadtan menekültek a kőfalon át a kertbe, vagy a másik udvarba. A kis piszkos pedig alig volt három hetes, s még az öt hónapos kakas is ijedten menekült előle.

Végre, miután eleget garázdálkodott odakint, s féltettük is, hogy megfázik, ismét behoztuk a konyhába, a melegre. Most azonban egy szalmás ládába tettük, ahol annyi mozgalmatlan ténykedés után végre, elszunnyadt és elaludt. Az egész napot nyugodtan töltötte.

Harmadnapra már egészen megszeli-dült, s szépen, illedelmesen közeledett a kislányokhoz is meg hozzánk is.

Csütörtökön senki se volt otthon, csak a nagy lányom, akinek a szerencséje juttatta ilyen előkelő pozícióba. Fél négykor délután hazamegyek az iskolából.

— Tatuska, — mondja könnyes szemekkel a lányom — oda van a kis malac.

— Csak nincs. Semmi baja se volt.

— Belefulladt a kánába. Még él ugyan. Rugdalózik.

— Hát nem vigyáztál rá?
— Dehogyan. Minden fél vagy negyed órában kimentem a konyhába.

Nagyravágyó volt a kis jószág. Egyszer fönt találtam az asztalláb keresztfájára helyezett polcon, másodszor a mosdó közepő rekeszén. Hogy a kánába hogy bukott bele, nem tudom. Lábai az égnek álltak, s orrával a vízben fuldoklott.

Én hamar levágtam, megpucoltattam, s már terítékre is került másnap.

A malacpecsenyész ebédre meghívtam volna Kottasz Aladár barátomat is, de ő most már nem iszik bort, s attól tartottam, hogy bor nélkül megárt neki a kövér malacpecsenye, mert szép zsíros volt a kis bestia. No meg amugy se szeretem az olyan vendéget a házamban vendégül látni, aki megveti a bort.

Milyen esetekben vehető igénybe a városi mentőautó

A városi mentőautó használatára vonatkozólag a noviszádi főorvosi hivatal szabályrendeletet dolgozott ki, amelyet a tanács elé terjesztett jóváhagyás végett. A szabályrendelet főbb pontjai a következők:

1. A mentőautó elsősorban baleseteknél vehető igénybe.
2. Betegszállításnál, de csak abban az esetben díjmentesen, ha az illető beteget megilleti a díjmentes ápolás.

3. Ha a mentőautót magánszemélyek óhajtják igénybevenni a lakástól a kórházig, szanatóriumig stb, vagy a kórháztól, szanatóriumtól stb. a lakásig, ezesetben használati díj címén 120 dinár fizetendő. Ha a betegszállítás a város határára kívül történik, az esetben a rendes használati díjon kívül még öt dinár benzinfogyasztási díj fizetendő kilométerenként. Ez azonban csak arra az esetre vonatkozik, ha a szállítás a városi kapukon túl történik.

A mentőautó használatát kizárólag az ügyeletes tisztiorvos vagy az ügyeletes rendőrkapitány engedélyezheti, a város határára tul pedig csak a városi tiszt főorvos.

Fertőző betegek a városi mentőautóval nem szállíthatók s erre a célra a városi betegszállító kocsit szolgál, amelyet a város Temerin községtől szerzett be.

A városi betegszállító kocsit ugyanis

sokkal alkalmasabb fertőtlenítésre s így kizárólag a fertőzőbetegek szállítására szolgál. A mentőautót tehát fertőző beteggel semmi körülmények között sem vehetik igénybe.

Kivételt képez csak az az eset, amikor esetleg nagyszabású járvány lépne fel s a városi betegszállító kocsit nem bizonyulna

legendőnek a betegek szállítására, mászóval a városi mentőautó csak „vis maior” esetén használható fertőző betegek szállítására is.

A városi tanács a napokban foglalkozik a főorvosi hivatal által beterjesztett szabályrendelettel s azt a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti jóváhagyás végett.

Szénási Karesi

hangversenye iránt igen élénk az érdeklődés. A próbán jelen volt zenei szakértők egybehangzó véleménye szerint fejlődése bámulatra méltó, mert a kiforrott művész biztonságával kezeli a vonót és a legapróbb részletekben is precízen kidolgozott előadása révén magával ragadja a hallgatókat és oly mély érzést vált ki a lelkekből, mint amelyhez hasonló kevés nagyszerű művész fellépte alkalmával volt tapasztalható.

A válogatott műsorszámok igazi zenei élvezetet nyújtanak, mert a városunkban szerepelt műsorában alig találkoztunk Szénási által előadandó zenei művekkel.

A zenei számok között a Kath. Kör közönsége által előnyösen ismert Knézi Paula urleány, a Baics-énekiskola ezidőszereinti növendéke, a tőle megszokott rutinnal, kedves és fülbemászó énekszámokkal fogja az estély fényét emelni.

A zongorakiséretet az egész estén át a kiváló művészlelkű dr. Dickmann Ferenc ur fogja eljátszani.

Műsor:

1. Bach: hegedű zongorakisérettel.
2. Schubert: Amckeer, Du bist die Ruh. Ének zongorakisérettel.
3. Mendelssohn: E-mol koncert, hegedű, zongorakisérettel.

Szünet

4. Ernst: Fis.mol-koncert, hegedű, zongorakisérettel.
5. Schubert: Die Forelle, Robert Franz: Im Herbst, ének, zongorakisérettel.
6. Paganini: 2. Sapricio, hegedű, zongorakisérettel.
7. Sarasate: Romanza Andaluza.

A hangverseny kezdete esti fél 9 óra
Számozott ülőhelyek.

Magyarország semlegességi, békéltető és döntőbirósági szerződést kötött Törökországgal

Budapestről jelentik: A külügyminisztériumban tegnap délután 12 órakor Valkó Lajos külügyminiszter és Behidzs bég török rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter aláírták a magyar-török semlegességi, békéltető eljárási és döntőbirósági szerződést. A szerződés nyolc cikkelyből áll, kiegészítője egy jegyzőkönyv, amely tizenhét cikkelyben foglalja össze a békéltető és választottbirósági eljárás szabályait.

A szerződés, amely a békéltető és választottbirósági szerződések általában elfogadott alapelvein épül fel, első és második cikkelyében politikai határozmányokat is tartalmaz. Az első cikkely ugyanis kimondja, hogy a szerződő felek kötelezik magukat, hogy semmilyen politikai vagy gazdasági természetű szövetséghez, vagy

megegyezéshez nem csatlakoznak, amely egyikük ellen irányul. A második cikkelyben pedig a két szerződő fél kötelezettséget vállal arra, hogy ha a szerződő felek egyikét békés magatartása ellenére egy, vagy több más hatalom megtámadná, a másik fél a konfliktus egész tartama alatt megőrzi semlegességét. A következő cikkelyek a békéltető és választott biróságok eljárásának alapelveit határozzák meg.

A szerződés ünnepélyes aláírásán, a magyar külügyminiszteren és Törökország budapesti követén kívül jelen voltak: Khuen Héderváry Sándor gróf rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, Tahy László, Magyarország törökországi követe, Nurullah bég, a budapesti török követség titkára és Miske János követségi tanácsos.

Szombor város közgyűlése a tartomány ellen

Városi pénzt nem helyeznek el a tartományi takarékpénztárban

Szomborból jelentik: Kinos feltűnést keltett városzerte Szombor város hétfői közgyűlésének határozata, mely a tartományi takarékpénztár ellen irányult. A városi pénzek elhelyezése tárgyában kellett a közgyűlésnek döntenie s az állandó választmány javaslata az volt, hogy a városi közpénzek négy pénztintézetben helyeztessenek el egyenlő arányban, köztük a tartományi takarékpénztárban is. Berics Szvetisláv képezdei igazgató heves támadást intézett a tartományi pénztintézete ellen s tiltakozott az ellen, hogy a városi pénzekből ennek az intézetnek is juttassanak. A közgyűlés a tisztviselők szavazatai folytán elvetette az állandó választmány javaslatát s elfogadta Berics indítványát, mely szerint Szombor város tőkét három intézetben helyezendők el kamatozólag s ezek között a tartományi takarékpénztár nem szerepel.

A közgyűlésnek ez a határozata, mely

semmi esetre sem a választott közgyűlési tagok többségének akaratát fejezi ki, első sorban azért feltűnő, mert 1930-tól kezdve egy új törvény szerint a közpénzek magánpénztintézeteknél nem helyezhetők el. Ha a tartomány területén önkormányzati pénztintézet nincs, akkor a közpénzek az állami jelzálogbankban lesznek elhelyezendők. De Szombor város józanul és megfontoltan gondolkodó polgársága azért is elítéli a közgyűlés döntését, mert az ilyesféle határozatokkal veszélyeztetve látja a város érdekeit a tartományi székhely kérdésében. A törvény ugyan a Bácska tartomány székhelyét Noviszádnak juttatta, de a székhely de facto Szomborban van s a város közönsége bizott mindig abban, hogy sikerüljön fog a törvényt Szombor javára módosítani. Maga a tartományi választmány sem a közgyűlés eddig határozott lépéseket az áthelyezés iránt nem tett, noha azt No-

ÖN MÉG MINDIG BAJLÓDIK

9-ik CSODÁJA

az Annódbateriával és Akkumulátorral.

A TELEFUNKEN RÁDIÓ

ezek nélkül működik és ugy ismeretes, mint a VILÁG

kapható gyári áron részletre is

ALTERNO MUSZAKI VÁLLALATNÁL

NOVISAD, Kralja Petra 26.

VEL. BEČKEREK, Aleksandrova 10.

Kilencvenötezer lélekkel szaporodott Beograd lakossága egy esztendő alatt

Az ország fővárosának ezidőszert 339.208 lakója van

Beograd lakossága napról-napra szaporodik s az utóbbi esztendőben valóságos rekordteljesítményt ért el. A legfeltűnőbb azonban a lakóság szaporulata az 1928-ik évben, amennyiben

95.000 lélekkel szaporodott a főváros lakossága 1928 január 1. óta.

A háboru előtt még igen szerény keretek között mozgott a lakóság létszáma. 1842-ben összesen 14.000 lelket számlált Beograd városa, 1866-ban 24.768-ra emelkedik a lakóság száma, 1890-ben 35.483 a lélekszám, 1890-ben 54.763, 1895-ben pedig 59.790, 1900-ban a népszámlálás 65.598 lakost mutat ki. Ebből 36.615 volt a férfi és 29.983 a női lakosság. A háboru előtti években Beograd nem mutat nagyobb fejlődést, bár 1910-ben már 85.000 lakósról számolt be a statisztika. A háboru után megkezdődött a lakóság özönlése a főváros felé. 1921-ben már 111.739 lakosa volt Beogradnak, 1925-ben 185.516-ra emelkedett a lakóság száma, 1928 december 31-én pedig

339.208 lakost mutat ki a statisztika,

vagyis Beograd lakosságának száma egy esztendő alatt 95.000-rei emelkedett.

Ezidőszert a fővárosban 42.119 házaspár él. Ebből csak egy családnak van 11 gyermeke, ugyancsak egy családnak van 10 gyermeke, hét családnak 9, tizennyolc családnak 7 gyermeke, 250 családnak 6 gyermeke. A többi 5—1 gyermek között váltakozik.

A mult esztendőben 51 nemzetbeli idegen fordult meg Beogradban. Az idegenek közül legtöbben osztrákok, németek, csehek és magyarok voltak. Azonkívül a fővárosban volt még 2 kubai, 6 kínai, 8 japán, 7 argentinai, 2 bolíviai, 6 brazilai, 2 mexikói, 3 palesztinai, 3 urugvayi és 17 szovjet állampolgár.

Allandóan letelepedtek Beogradban: 2062 csehszlovák, 1343 magyar, 1229 osztrák, 592 olasz, 665 német, 238 francia és 121 angol.

A legidősebb ember Beogradban Ada-

pirlánc megnézi disznek... majd ragaszt neki kovással, ugys ráér.

— Hogy adná ezt a kisebbet? — lépett oda és rámutatott egyre.

— Pengő husz. — felelt az asszony. Mátyás visszahökölt.

— Ez a hitvány kis fenő?

— Ez! — mordult rá a kofa, — ennyi az ára, messziről hozzák ezt, vonaton...

— Drága, — motyogott Mátyás és az ötven-valahány fillerre gondolt, ami a vásárlásból megmaradt.

— Ha drágálja, nem vesz. — mondta még az asszony és nem is törődött tovább a kopott, koldusforma emberrel, sietett kiszolgálni a tehetősebb vevőket.

Sokáig álldögált a farakás előtt. Nagyon szeretett volna venni, bár csak az alsó görbe ágakból egy galyat. Kérte is az asszonyt, adna neki.

— Nem eszítom el az árut... Nem muszáj venni mindenkinek...

— Nem muszáj, — ismételte Mátyás és vállára lendítve a zsákot, elballagott.

Az alkonyat már lefelé szüremkedett az égből. Lejjebb szállottak a felhők és a hóesés sűrű ködre változott, amely szürke görgetegekben hömpölygött a szél nyomására. Szinte látni lehetett néha, mint hasad meg a kárpit és mint bocsátja át a hold világosságát.

Kiért a városból. Itt már csendesség volt, nem igen jártak a köves uton, odahaza vannak már a népek és várják Mária szent fiának, Jézus Krisztusnak a világ szívének megszületését...

Most az ut a temető alatt kanyarodott el. Alkonyat homálylott a tájon, pihentek a szántók és az ugartörések, fenn a levegőben havat jelentett egy elkésett szélkiáltó.

Ekkor a szürös ember távolról jött, elfoszló kiáltást hallott. Mintha nevé szolitaná valaki, de hívogató, lágy szelidséggel:

— Má... tyás...

Megtorpant és lábhoz eresztette a zsákot.

Havas, puha alkonyat, teremtett lélek sehoh, csendesség... az utszél eperfáiról a zuzmara rojtjai pilléznek...

Darabig hallgatózott... Senki... Ne kiindult megint.

Pár lépést tett előre a csikorgó hóban és mintha csak a gondolat repdesése verne zajt a légből, újra hallotta az elvesző kiáltást:

— Gyere csak, Mátyás... Gyere!

Forróság futott végig gerincén, megállott és temető felé meredt.

— Ki lehet?... borzongott bőrén a félelem, a zsák megint lezökkent a hóba és ő valami taszításnak engedelmességgel, átvette magát az ut árkan, át a sövényen is, be a temetőbe...

Senki...

Hósubákba takart kerestek, hantok, kripták... Meg-megállt, szivdobogva hallgatózott...

Hamarosan elért a kökereszthez, amelyen az Üdvözítő szent testének faragott jelképe öröklik a sírok nyugalma. A feszület mögött fiatal cserjék roskadoztak, Mátyás körüljárta a keresztet.

Oldalt, éppen a kezeügyében, vastagon belepve hóval... egy fiatal karácsonyfa állott.

Mátyás remegő ujjai benyultak a finom, hegyes levelek sűrűségébe...

— Az ám, — dadogott, — karácsonyfa... és felnézett a feszületre.

A szobor félrelibbent feje éppen ráirányodott. Szelid szakálás arc volt kivehető a homályban, a töviskorona, a szegkek... és véghetetlen, irgalmas szeretettel hallatszott a szózat:

Vidd el csak... vidd el... Noked adom...

Mintha parancsnak engedelmességgel, az ember lenyult a fasudár tövéhez, szétkaparta a havat, erős markának roppantásával letörte és magához ölelte a karácsonyfat.

movies Gyorgye nyug. tisztviselő, aki 1825 május 12-én született, utána következik az 1826-ban született Velykovicz Marinko.

A beográdi lakóházak száma 15.727, a legutóbbi két esztendőben 3883 új ház épült.

A szerencsemalac szerencsétlensége

Irta: Kováts Antal

Szilveszter éjjelén, éjjel után felébredtem. Mintha álomközben is megéreztem volna, hogy most van a nagy leváltás ideje. Az öreg Szilveszter silbakot most váltotta le az újonnan bevonult, rekruta Ujesztendő. Az ablakom alatt hangos beszédet hallok. Én ugyanis otthon maradtam a három kis lánnyal, míg a többiek, a nagyobbak anyjukkal együtt elmentek a szilveszteri előadásra. Valakinek otthon is kellett maradni. Meg aztán sokkal épelméjűbb az ember ujesztendő napján, ha az utolsó éjszakát ágyban töltötte. Az épelméjűsége pedig az embernek egész esztendőn át szüksége van s a hagyomány szerint olyan lesz az egész esztendő mint amilyen volt az új év első napja. Tehát otthon maradtam. Az ablakom alatti hangos beszéd, amit felébredésemkor hallottam, a familia zajos beszéde volt. Kis vártatva nyílik az ajtó, az előszoba villanyos körtéje felgyulik s a félhomályos hálószobába beront a nagy lányom és kitörő örömmel rohan az ágyamhoz s valamit a dunyhám alá nyom.

— Röff-röff.

— Hát ez meg mi a csuda?

— Tatuska, nyertem egy malacot!

A szilveszteri előadás után ugyanis malacsorsolás volt, amelynek egyik szerencsés nyertese a lányom lett.

— Nagyszerű! Mondom neki. Ez az esztendő jól kezdődik. Szerencsemalaccal. Valamennyien hangos örömmel ujságoznak nekem a sorsolás nagy történetét, s a kis jószág birtokukbajutását.

— Nézd csak tatuska, milyen szép kis koca. S azt mondják, hogy kitűnő fajta. Jó hizó lesz belőle.

— Na, jól van, csak tegyék el valahová.

Ugy is lett. Miután az értelmes jószágot betették a konyhába, s nekem is boldog új évet kívántak, újra visszamentek a kaszinóba, én pedig tovább szundikáltam, illetve szundikáltam volna, de az az ártatlan kis szerencsejóság allandóan röfögött a konyhában, s röfögése behallatszott a szobába.

— Röff, röff.

Egyszer aztán mégis csak elszundítottam. Azonban az álom felém nyuló rózsaszínű fátyolát hamar széttepte valami csörögése.

Felkelek, kimegyek a konyhába.

Hát a kis bugris ormányával egy csepréptál darabjait bögdöste.

Mit akart avval a tállal, hiszen semmi sem volt benne. Ellenben üresen ásitozott az asztallábra polcszerűen elhelyezett deszkán, ahonnan a kis neveletlen lelőkte az ormányával. Nem is csoda, hogy illemt nem tudott. Szállási volt. Akkor hozták haza.

A tálon most már nem segíthetek. Visszamentem az ágyamba a hálószobába. A kis nyugtalan azonban tovább röfögött és csörömpölt a tál széttört darabjaival.

Hogy ne halljam becsuktam a hálószoba ajtaját is.

Igy köztünk két ajtó, az előszoba és hálószoba ajtaja volt becsukva, azok választottak le bennünket egymástól. Most már nem hallottam a röfögést s a csörömpölés se hallatszott át a két ajtón.

Megint szundikáltam. Egyszerre csak egy nagy tompa zuhanást és halk finom csörömpölést hallok újra.

Ki a konyhába. Felcsavarom a villanyt.

Hát uramfia ez az áldatlan kis féreg a vasmosdót lökte fel poharastul együtt. Két pohár is volt a mosdón s mindkettő természetesen összetört. Azonkívül még el-

érhető szappansziradékot, ami egy kis pléh-bödönyben volt, szintén felborította és szétszórta. En azután újra otthagytam a kis garázdát s végre elnyomott az álm.

A familia hajnali 4 órakor jött haza, s ugyancsak elálmélkodott a kis házsártos jövevény ténykedése felett. Másnap reggel aztán számkivetettük az ólba, amely szalmával volt kibélelve. A kis rakoncátlan azonban innen is kiszökött, s egész nap dideregve rémitgette a tyukokat az udvaron.

Azok riadtan menekültek a kőfalon át a kertbe, vagy a másik udvarba. A kis piszkos pedig alig volt három hetes, s még az öt hónapos kakas is ijedten menekült előle.

Végre, miután eleget garázdálkodott odakint, s féltettük is, hogy megfázik, ismét behoztuk a konyhába, a melegre. Most azonban egy szalmás ládába tettük, ahol annyi mozgalmatlan ténykedés után végre, elszunnyadt és elaludt. Az egész napot nyugodtan töltötte.

Harmadnapra már egészen megszeliődött, s szépen, illedelmesen közeledett a kislányokhoz is meg hozzánk is.

Csütörtökön senki se volt otthon, csak a nagy lányom, akinek a szerencséje juttatta ilyen előkelő pozícióba. Fél négykor délután hazamegyek az iskolából.

— Tatuska, — mondja könnyes szemekkel a lányom — oda van a kis malac.

— Csak nincs. Semmi baja se volt.

— Belefulladt a kánába. Még él ugyan. Rugdalózik.

— Hát nem vigyáztál rá?

— Dehogyan. Minden fél vagy negyed órában kimentem a konyhába.

Nagyravágyó volt a kis jószág. Egyszer fönt találtam az asztalláb keresztfájára helyezett polcon, másodszor a mosdó közepén rekeszén. Hogy a kánába hogy bukott bele, nem tudom. Lábai az égnek álltak, s orrával a vízben fuldoklott.

En hamar levágtam, megpucoltattam, s már terítékre is került másnap.

A malacpecsenyés ebédre meghívtam volna Kottasz Aladár barátomat is, de ő most már nem iszik bort, s attól tartottam, hogy bor nélkül megárt neki a kövér malacpecsenye, mert szép zsíros volt a kis bestia. No meg amúgy se szeretem az olyan vendéget a házamban vendégül látni, aki megveti a bort.

Milyen esetekben vehető igénybe a városi mentőautó

A városi mentőautó használatára vonatkozólag a noviszádi főorvosi hivatal szabályrendeletet dolgozott ki, amelyet a tanács elé terjesztett jóváhagyás végett. A szabályrendelet főbb pontjai a következők:

1. A mentőautó elsősorban baleseteknél vehető igénybe.

2. Betegszállításnál, de csak abban az esetben díjmentesen, ha az illető beteget megilleti a díjmentes ápolás.

3. Ha a mentőautót magánszemélyek óhajtik igénybevenni a lakástól a kórházig, szanatóriumig stb. vagy a kórháztól, szanatóriumtól stb. a lakásig, ez esetben használati díj címén 120 dinár fizetendő. Ha a betegszállítás a város határán kívül történik, az esetben a rendes használati díjon kívül még öt dinár benzinfogyasztási díj fizetendő kilométerenként. Ez azonban csak arra az esetre vonatkozik, ha a szállítás a városi kapukon túl történik.

A mentőautó használatát kizárólag az ügyeletes tisztiorvos vagy az ügyeletes rendőrkapitány engedélyezheti, a város határán túl pedig csak a városi tiszt főorvos.

Fertőző betegek a városi mentőautón nem szállíthatók s erre a célra a városi betegszállító kocsit szolgál, amelyet a város Temerin községtől szerzett be.

A városi betegszállító kocsit ugyanis

sokkal alkalmasabb fertőtlenítésre s így kizárólag a fertőzőbetegek szállítására szolgál. A mentőautót tehát fertőző betegségek semmi körülmények között sem vehetik igénybe.

Kivételt képez csak az az eset, amikor esetleg nagyszabású járvány lépne fel s a városi betegszállító kocsit nem bizonyulna

elegendőnek a betegek szállítására, más szóval a városi mentőautó csak „vis maior” esetén használható fertőző betegek szállítására is.

A városi tanács a napokban foglalkozik a főorvosi hivatal által beterjesztett szabályrendelettel s azt a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti jóváhagyás végett.

Szénási Karesi

hangversenye iránt igen élénk az érdeklődés. A próbán jelen volt zenei szakértők egybehangzó véleménye szerint fejlődése bámulatra méltó, mert a kiforrott művész biztonságával kezeli a vonót és a legapróbb részletekben is precízen kidolgozott előadása révén magával ragadja a hallgatókat és oly mély érzést vált ki a lelkekből, mint amelyhez hasonló kevés nagyszerű művész fellepte alkalmával volt tapasztalható.

A válogatott műsorszámok igazi zenei élvezetet nyújtanak, mert a városunkban szerepelt művészek műsorában alig találkoztunk Szénási által előadandó zenei művekkel.

A zenei számok között a Kath. Kőr közönsége által előnyösen ismert Knézi Paula urleány, a Baics-énekiskola ezidőszereinti növendéke, a tőle megszokott rutinnal, kedves és fülbemászó énekszámokkal fogja az estély fényét emelni.

A zongorakiséretet az egész estén át a kiváló művészlelkű dr. Dickmann Ferenc ur fogja eljátszani.

Műsor:

1. Bach: hegedű zongorakisérettel.
2. Schubert: Amckeer, Du bist die Ruh. Ének zongorakisérettel.
3. Mendelssohn: E-mol koncert, hegedű, zongorakisérettel.

Szünet

4. Ernst: Fis-mol-koncert, hegedű, zongorakisérettel.
5. Schubert: Die Forelle, Robert Franz: Im Herbst, ének, zongorakisérettel.
6. Paganini: 2. Sapricio, hegedű, zongorakisérettel.
7. Sarasate: Romanza Andaluza.

A hangverseny kezdete esti fél 9 óra
Számozott ülőhelyek.

Magyarország semlegességi, békéltető és döntőbírói szerződést kötött Törökországgal

Budapestről jelentik: A külügyminisztériumban tegnap délután 12 órakor Valkó Lajos külügyminiszter és Behidzs bég török rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter aláírták a magyar-török semlegességi, békéltető eljárási és döntőbírói szerződést. A szerződés nyolc cikkelyből áll, kiegészítője egy jegyzőkönyv, amely tizenhét cikkelyben foglalja össze a békéltető és választottbírói eljárás szabályait.

A szerződés, amely a békéltető és választottbírói szerződések általában elfogadott alapelvein épül fel, első és második cikkelyében politikai határozmányokat is tartalmaz. Az első cikkely ugyanis kimondja, hogy a szerződő felek kötelezik magukat, hogy semmilyen politikai vagy gazdasági természetű szövetséghez, vagy

megegyezéshez nem csatlakoznak, amely egyikük ellen irányul. A második cikkelyben pedig a két szerződő fél kötelezettséget vállal arra, hogy ha a szerződő felek egyikét békés magatartása ellenére egy, vagy több más hatalom megtámadná, a másik fél a konfliktus egész tartama alatt megőrzi semlegességét. A következő cikkelyek a békéltető és választott bírói eljárásának alapelveit határozzák meg.

A szerződés ünnepélyes aláírásán, a magyar külügyminiszteren és Törökország budapesti követén kívül jelen voltak: Khüen Héderváry Sándor gróf rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, Tahy László, Magyarország törökországi követe, Nurullah bég, a budapesti török követség titkára és Miske János követségi tanácsos.

Szombor város közgyűlése a tartomány ellen

Városi pénzt nem helyeznek el a tartományi takarékpénztárban

Szomborból jelentik: Kinos feltűnést keltett városzerte Szombor város hétfői közgyűlésének határozata, mely a tartományi takarékpénztár ellen irányult. A városi pénzek elhelyezése tárgyában kellett a közgyűlésnek döntenie s az állandó választmány javaslata az volt, hogy a városi pénzek négy pénztintézetben helyeztessenek el egyenlő arányban, köztük a tartományi takarékpénztárban is. Berics Szvetiszláv képezdei igazgató heves támadást intézett a tartományi pénztintézete ellen s tiltakozott az ellen, hogy a városi pénzekből ennek az intézetnek is juttassanak. A közgyűlés a tisztviselők szavazatai folytán elvetette az állandó választmány javaslatát s elfogadta Berics indítványát, mely szerint Szombor városi pénzei három intézetben helyezendők el kamatkozólag s ezek között a tartományi takarékpénztár nem szerepel.

A közgyűlésnek ez a határozata, mely

semmi esetre sem a választott közgyűlési tagok többségének akaratát fejezi ki, első sorban azért feltűnő, mert 1930-tól kezdve egy új törvény szerint a közpénzek magánpénztintézeteknél nem helyezhetők el. Ha a tartomány területén önkormányzati pénztintézet nincs, akkor a közpénzek az állami jelzálogbankban lesznek elhelyezendők. De Szombor város józanul és megfontoltan gondolkodó polgársága azért is elítéli a közgyűlés döntését, mert az ilyesféle határozatokkal veszélyeztetve látja a város érdekeit a tartományi székhely kérdésében. A törvény ugyan a Bácska tartományi székhelyét Noviszádnak juttatta, de a székhely de facto Szomborban van s a város közönsége bizott mindig abban, hogy sikerüljön fog a törvényt Szombor javára módosítani. Maga a tartományi választmány sem a közgyűlés eddig határozott lépéseket az áthelyezés iránt nem tett, noha azt No-

viszád városa számtalanszor sürgette s ezt Szomborban úgy tekintették, hogy a tartomány vezetősége is hallgatólagosan támogatja Szombor város igényeit.

A városi közgyűlés határozata, mely bizalmatlanság a tartomány oly intézménye ellen, mely számtalan millió árva vagyont kezel — hogy egyebet ne említsünk — félő, hogy gondolkodóba ejti a tarto-

mány urait arra nézve, hogy érdemes-e támogatni annak a városnak az igényeit, mely megtagad minden támogatást a tartomány egyik altruisztikus intézményétől. S azt hisszük nem járunk messze az igazságtól, ha azt az állítást kockáztatjuk meg, hogy Szombor város szilveszteri közgyűlése megszerezte véglegesen a tartományi székhelyt — Noviszádnak.

Erdélyi Béla védője szerint alacsonyrendű emberek agyában született meg a hitvesgyilkosság gyanúja Erdélyi Béla ellen

A bíróság elutasította a bizonyítás kiegészítésére tett védői indítványt

Budapestről jelentik: Az Erdélyi-bűnpör tegnapi tárgyalásának megnyitása után Gál Jenő dr. védő indítványt terjesztett el, mely a „Fakultaetsgutachten“ ismertetését. Ez megfelel a Magyarországon ismert igazságügyi orvosi tanácsnak. Gál dr. személyesen járt közbe ennek a szakvéleménynek megszerzésében és szerinte különben is az osztrák törvények kötelező és parancsoló rendelkezése, hogy ez a szakvélemény meghallgatást nyerjen. A védőnek Haberda osztrák egyetemi tanár, a „Fakultaetsgutachten“ elnöke véleményét adott, kéri a professor megidézését és kihallgatását.

Másik indítványa a védőnek az elhangzott tanuvallomások ellenőrzésére vonatkozott. Bizonyítani kívánja, hogy a millstatti pletyka nyomán keletkezett vallomások teljesen értéktelenek. A továbbiakban hosszasan fejtegette a tömeglélek hatását az egyes individuumokra és azt állította, hogy a gyilkosság alacsonyrendű emberek kitalálása, amely átszivárgott a millstatti vizsgálatok öntudata alá is. Nőtt, terjedt a tömegpszichózis és a tanuk nagyrésze nem tud tőle szabadulni. Bizonyítani kívánja, hogy Forgács Anna a narkotikumok mértektelen élvezetétől leromlott szervezet volt. Gál dr. ezután zárt tárgyalás elrendelését kérte, hogy indokait előadhassa.

Temesváry Gyula királyi ügyész válaszolt a védő felszólalására. A kokain használatára vonatkozólag további tanúk kihallgatását szükségletlennek tartja ugyan, de azért nem ellenzi a védő erre vonatkozó indítványát. Ami a Haberda professor kihallgatására vonatkozó indítványt illeti, ezt szükségletlennek és törvénytelennek tartja. Az az indítvány, hogy itt egy külföldi professor a magyar orvosi kar, a törvényszéki orvosi kar és esetleg az igazságügyi or-

vosi tanács fölé helyezve adjon szakvéleményt, a magyar orvosi kar igaztalan és súlyos megsértése lenne.

Az ügyész válasza után Gál dr. ismételtén kérte indítványa elfogadását. Schadl tanácselnök hirdette ki azután határozatát, amely szerint az indítványok felett még a mai tárgyalás során elrendelt szünetben határoz a bíróság.

A bíróság ezután megkezdte Löw Zoltánné kihallgatását. A tanu elmondotta, hogy Erdélyiék Millstattból ismertek. Ugy látta, hogy Erdélyiék nem folytattak tulságosan költséges életmódot, szépen éltek. Néhány nap mulva azonban Forgács Anna panaszkodott előtte, hogy Erdélyi egy nézeteltérés során megverte. Meg is mutatta nyakán a karmolásokat és a sebeket. Erdélyi akkor sürgönyözni akart anyjának, hogy jöjjön el érte. Elmondotta, hogy Erdélyi többször is megverte és valamilyen aton módon ki akarta férjét utasítani Ausztria területéről. Löwné később újból találkozott Forgács Annával, de akkor már nem látszott nyakán a karmolásokat. Forgács Anna említette előtte, hogy altatót használt, de hogy milyen szert, arról nem beszélt. Ezután a tanu a lezuhanás történetét mondta el.

Emlékszik arra, hogy a lezuhanás után Erdélyi a „gestossen“ szót használta, majd Gáldihoz fordulva hozzátette: „Lehet, hogy lecsusztam.“ A bíróság úgy határozott, hogy a tanu megesketéséről a Löw-család többi tagjainak kihallgatása után dönt.

Schadl elnök ezután kihirdette a bíróság döntését, amellyel a védőnek a bizonyítás előterjesztésére tett mindegyik előterjesztését elvetette. Ezzel a tegnapi tárgyalás véget ért.

Noviszádon is megindult a havazás

Az enyhe idő következtében a hótömegek elolvadtak s így a havazás még nem okozott nagyobb forgalmi akadályokat

A már napok óta egész Európában megindult havazás péntekről szombatra virradó éjjel Noviszádra is beköszöntött. Az első hópíhéket csakhamar bő havazás követte, amely tegnap egész nap

Óriási tömegekben tudult a városra,

miután azonban a hőmérséklet állandóan a fagypont fölött mozgott, a hótömeg rövidesen elolvadt és valóságos sártengerré változtatta az utcákat. Komolyabb forgalmi akadályokról a tegnapi nap folyamán még nem volt szó, csak az esti órákban a hőmérséklet süllyedésével kezdett letelepedni a hó, amely csakhamar elérte a 30–40 cm. magasságot és a város periferiáján némi forgalmi akadályt okozott.

Ha a havazás még fokozódik, valószínű, hogy Noviszádon is nagyobb mérvű közlekedési akadályokra lehetünk elkészülve, mert a köztisztasági vállalat ezidőszerinti munkásállománya mellett aligha kerül sor a hótömegek mielőbbi eltakarításához.

Az ország belsejéből egyébként óriási havazásokról érkezik hír.

Boszniában már 5 napja állandóan havazik s miután a hótömegek gyorsan olvadnak, az összes boszniai folyók kiáradtak s óriási árvizekkel fenyegetnek.

A Vrbász folyó már kilépett a medréből s a boszniai Szvinjárig elöntötte a földet. A Fojnica folyó magával sodorta a városi hidat, behatolt a börtgyárba s több

házat döntött romba. A Boszna folyó is óriási áradásokat okoz.

A Neretva hőmpölygő hullámai nagy mértékben veszélyeztetik a most épülő csapljinai hidat. A focsai kerületben a fűrésztelepek viz alá kerültek s beszüntették az üzemet.

A havazások és az országszerte fellépett hófúvások

nagy akadályokat okoznak a vasuti közlekedésben.

A Beograd-nisi vonat tegnap délelőtt elakadt a hóban s csak több hóeke segítségével sikerült kimenteni kellemetlen helyzetéből. Noviszádra is nagy késéssel érkeznek a vonatok s különösen a külföldi relációban közlekedő gyorsvonatok közlekednek jelentékeny késéssel.

A forgalmi akadályokra vonatkozólag illetékes helyen a következőket mondták munkatársunknak:

— A nagy késések természetesen elsősorban az óriási havazásnak tulajdoníthatók amely egyes helyeken elérte a háromnegyed méternyi magasságot s teljesen elborította a pályát. Nálunk rendes körülmények között is előfordulnak késések, hát még ilyen időben. Ezidőszerint azonban még mindig nem olyan kétségbeejtő a helyzet, legalább is mindaddig, amíg nem lesz hófúvás. Ez esetben arra is el vagyunk készülve, hogy a vonatok a hótömegek között rekednek, mert nincs elegendő hóekék, amellyel a hótömegeket eltakaríthatjuk. Szerencse egyébként az is, hogy az idő meglehetősen enyhe, úgy, hogy a fűtés akadálytalanul működik a vonatokban, nem úgy mint tavaly, amikor a nagy hidegben az összes fűtőszerek megfagytak. A szübotikai vasútigazgatóság egyébként kilátásba helyezte, hogy azonnal megteszi a szükséges intézkedéseket a forgalom akadálytalan lebonyolítására s e célból újabb hóekéket bocsát a rendelkezésünkre.

A kontinens többi részéből a következő jelentések számolnak be a havazásról:

Franciaországban és Németországban emberáldozatai vannak a hóviharnak

Weimarból jelentik, hogy Thüringia-ban helyenként két méternél is magasabb hóréteg fedti az utakat. Az elakadt autómobilokat lovakkal vontatják a környező falvakba. A hóviharban több ember életét veszítette.

Párisból jelentik: A francia fővárosból és környékéről öt halálesetet jelentenek, amelyek oka megfagyás, vagy a síkos járdán történt elesés volt. Mindenünnen rendkívül erős havazást jelentenek, amely különösen délen és délnyugaton akadályozza a forgalmat. Marseilleből továbbra is erős havazást és forgalmi akadályokat jelentenek,

Áradás Olaszországban

Római jelentés szerint az utóbbi napok esőzései megszűntek, a folyók áradása csökkenőben van. A Tiberis néhány centiméterrel tullepte legmagasabb szintjét.

Vihar a földközi tengeren

Konstanzából jelentik, hogy a Tamaris nevű görög gőzös, amely Szalonikiból jövet utban volt Szmirna felé, az ázsiai partok közelében az óriási viharban elsüllyedt és huszfőnyi legénysége a tengerbe veszett.

A budapesti meteorológiai jelentés

A budapesti meteorológiai intézet jelentéi tegnap délelőtt 12 órakor: Az országban keleti irányban vonuló olaszországi depresszió melegebb léghólygával befolyást gyakorolt az időjárásra és főleg a Duna-Tisza közén enyhébbé tette, tovább az ország déli felében csapadékot, esőt és havazást okozott. A csapadék mennyisége egyelőre csak egy-két milliméter körül forog. A Dunántul nyugati felében a hőmérséklet nap-

pal sem emelkedett a fagyponthoz fölé, de —4 foknál seholsem volt alacsonyabb. A Tiszántul 1—2 fokkal a fagyponthoz körül ingadozott a hőmérséklet. Budapesten tegnap délelőtt 2 fok Celsiusot mutatott a hőmérő. Időjárás: Változó, nyugtalan idő várható sokhelyütt csapadékkal főleg hóval és később hősüllyedéssel.

SZÉNÁSY KARCSI

AMANULLAH

a forradalmár

Széljegyzetek az afgán forradalomhoz

Az afganisztáni polgárháború, a távolkeleti országokban dusan ömlő vér, a kabuli közelharcok, melyekben még az angol követséget is összeágyaszták, majd az uralkodói pár menekülése és a fővárosba való győzelmes visszatérése ismét Amanullah királyra terelte a közfigyelmet. Emlékeztet még, hogy ez a furcsa, nagyálmú és tehetséges uralkodó néhány hónappal ezelőtt körutat tartott Európában. Európa hatalmasságai akkor szinte versenyeztek kegyeiért, körülrajongták és ajándékokkal halmozták el. Európa népe mosolyogva figyelt, s rögtön észrevette, hogy itt tulajdonképpen mind egyik állam arra törekedett, hogy Amanullahnál abonomálja magát Afganisztánnak, ennek a jövő ázsiai hatalmasságnak kiépítésére. Egy kis politika és egy kis üzlet húzódott meg az udvarias fogadtatások mögött.

Ne higyük azonban, hogy Amanullahnak ez volt az első találkozása Európával. Személyesen ugyan még nem járt a kitűnő uralkodó Európában, de szellemi kapcsolata régen kezdődött a nyugati kultúrával, illetve ezt a kapcsolatot még atyja, Habiullah emir kovácsolta össze, aki kiköltözött Kabultól és legalább nyárára remek, európai stílusú nyaralótelepet épített, a fővárostól harminc kilométernyire fekvő Paghamban.

Kabul ugyanis régi mohamedán város, olyan, mint a többi keleti város: agyagfalú, ablaktalan házakkal, kietlen és szürke, csupán a bazár építészeti stílusa és a benne hullámzó tömeg keleti tarkasága kölcsönöz némi festőiséget a rideg egyhanguságnak. A király, rögtön trónralépése után, német építőmestereket hozatott és Kabultól kilenc kilométernyire, hatalmas síkságon megkezdte az új fővárosnak, Dar-ul Aman-nak építését.

A német mérnökök gyönyörű európai várost varázsoltak a síkságra, fásított villasorokat, parkokat, gyönyörű királyi palotát s kormányzósági épületet, amelyek jövőre teljesen elkészülnek, úgy hogy Amanullah átteheti székhelyét. Amint ez megtörténik, az új főváros gyorsan fellendül, mert a külföldi követségek minden valószínűség szerint hasonlóképpen átköltöznek, ide vonul át a kereskedelem is, amely nagy esillogó üvegkúpulával ellátott higiénikus vásárcsarnokban fogja felütni tanyáját.

Akármi is abszolút uralkodó volt is eddig Amanullah — csak most akar áttérni az alkotmányosságra — mégsem sikerült minden ellenkezés nélkül keresztülvinnie modernizáló törekvéseit. Tiltakoztak e törekvések ellen a mohamedánizmus nevében és a sovány pénztárcák nevében. A vallás előírja a házak építési módját és megtiltja, hogy ablakok legyenek azon a lakosztályon, amely az asszonyoké. A német építészek fel-

adata volt az új város architektúráját úgy megoldani, hogy a modernség követeléseit is és a vallás parancsai is kielégíthessék. És a király nemcsak felvilágosultságával és királyi hatalmával, hanem pénzzel is bőkezűen támogatta a mérnököket, mert noha Afganisztánban gyakran előfordul, hogy a katonáknak rongyos a nadrágja, vagy nincs löfegyvere, az még eddig nem fordult elő, hogy Dar-ul-Aman építési költségeit ne folyósították volna idejében.

Most persze, hogy az afgán király szemtől-szembe is látta Európát, még jobban megnövekedett a modernizáló ambíció lelkében és az afgán társadalmi élet minden vonalán szinte forradalmi újítások kergetik

HANGVERSENYE

egymást. A királyné mindenben segítőtársa férjének és különösen a nőemancipáció terén harcol nagy kitartással és nagy eredménnyel. Gyakorta népes női gyűléseken elnököl és kétórás szónoklatot mond a fátyolviselés ellen.

— Vakuljon meg az afganisztán aszszony, aki arcát ezentul fátyollal fedi — fejezi be az ékes szónoklatot, mire a jelenlevők lelkesen éljeneznek, azután szét-szélednek, s az uccán újra arcukra huzták a fátyolt.

És a végén véres forradalom tört ki Kabulban. Mert egyszerre azért mégsem megy minden Afganisztánban sem, ahol pedig Amanullah a király és Amanullahné az ő prófétája.

1929. Január 6. Vasárnap.

Róm. katolikus: *Vizkeresztli* Protestáns: *Vizkeresztli*. Görög keleti: (December 24.) *Eugénia* 10 vt. A nap kel reggel 7 óra 22 perckor, nyugszik 4 óra 22 perckor.

Időjárás: (A petrovadáni katonai meteorologiai állomás jelentése). Az ország északi és középső részein havazott, délen esett.

Időjárás: Az egész országban borús és ködös idő várható, helyenként derüléssel. A havazás még tart. Noviszádon a hőmérséklet minimuma —2°, maximuma 1° lesz.

— **Görögkatolikus és görögkeleti olvasóinknak és előfizetőinknek kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk.**

A „Délbácska” szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **Az üzletek zárórája görögkeleti karácsonykor.** A görögkeleti karácsonykor az üzletek zárása a következő: Vasárnap egész nap nyitva lehetnek az üzletek. Hétfőn karácsony első napján minden üzlet zárva, az élelmiszerüzletek 8 óráig, a borbélyok 10 óráig a trafikok pedig délig tarthatnak nyitva. Piac reggel 8 óráig van. Kedden délelőtt nyitva tarthatók az összes üzletek. Szerdán, görögkeleti karácsony harmadnapján egész nap nyitva tarthatók az üzletek.

— **Lukics Predrag volt szombori főispán sarlahban megbetegedett.** Lukics Predrag volt szombori főispán, aki ezidő szerint a dunamelleki tartomány főispánja, sarlahban megbetegedett. Állapota súlyos.

— **A jugoszláv turistaszövetség kongresszusa.** A jugoszláv turistaszövetség január 13-án tartja ezidei rendes kongresszusát Zagrebban. A kongresszuson Pavlasz Ignját dr., a szövetség elnöke elnököl, a „Fruskagora” turistaegylet részéről pedig Gracsanin Gaja a „Putnik” igazgatója és a „Fruskagora” főtitkára vesz részt.

— **Házasság.** Radulovics Dusan noviszádi rendőrkapitány január hó 9-én vezeti oltárhoz a noviszádi szerb püspöki templomban Plavsics Irén urlicányt, Plavsics Nikola műszaki tanácsos leányát.

Gerich Béla tűzifa, koks és szén kereskedése
Piros ut (0 or) 105. - Telefon 28-41
Lengyelországban szállít

— **Kinevezések a noviszádi pénzügyigazgatóságnál.** Királyi ukázzal a noviszádi tartományi pénzügyigazgatóságnál a következőket nevezték ki: Rogulics Szilvákot osztályfőnökké, Sesics Koszta, Sztojancs Mladen, Dolga Mita és Sztojancs Dragoljubot számviteli inspektorokká, Pavlovics Iliját főkönyvelővé, Mojszilovics Nikola és Markati Ljubomirt alinspektorokká, Nemes Józsefet és König Antalt revizorokká, Kot Józsefet pénztárossá, Vukelics Vladimir, Vucskovics Damjan, Krizsenics Szpaszoje, Beog Ferenc és Sztankov Szvetozárt könyvelőkké, Knezevics Lukát levéltárnokká.

— **Házasság.** Gyarmathy Vali a Délbácska kiadóhivatali tisztviselője és Szigethy Béla magánhivatalnok házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A vöröskereszt gyermekdelutánja.** Jövő vasárnap, január 13-án délután, a noviszádi vöröskereszt ifjúsága nagy gyermekdelutánt rendez a Szloboda nagytermében, gyermekballettel, énekekkel és számos más kedves számmal

JANUÁR 7-ÉN, HÉTFŐN ESTE A BELTÉRI KAT. OLVASÓ KÖRBE

— **Üzletzárás a görög-keleti karácsonyi ünnepek alatt — Beogradban.** A Beogradba utazó közönség felvilágosítására közöljük, hogy a görög-keleti karácsonyi ünnepek alatt Beogradban az üzletzárás a következő: Vasárnap az összes üzletek egész nap este 10 óráig maradnak nyitva, hétfőn, karácsony első napján az üzletek egész nap zárva tartandók, karácsony második és harmadik napján pedig az üzletek ismét egész nap nyitva tarthatók.

— **Felhívás a vojvodinai nyugdíjasokhoz.** A tagsági díjak befizetése 6-án d. u. 2 órakor a Maros féle vendéglőben. — Elnökség.

— **Operette előadás Verbáson.** A verbászi Kereskedőifjak Egyesülete ma vasárnap este az óverbászi Kaszinó helyiségeiben előadja Dietrich P. „Wie die Alten summen, so zwitschen die Jungen” című operettjét. A darabot karácsony két napján és újévkor már nagy sikerrel előadta az egyet műkedvelő gárdája. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **A kereskedelmi utazók és házalók megadóztatása.** A noviszádi járási pénzügyi hatóság értesítése szerint 1929. január hó 1-től a kereskedelmi utazók, kereskedelmi ügynökök, valamint nem állandó helyiséggel rendelkező kereskedők, az uccán áruol virágárusok, játék kereskedők stb. ezentul szintén adót tartoznak fizetni. Az adófizetés pauszál rendszer szerint történik s a kereskedelmi utazóknál 10 0 dinárban, a nem állandó üzletképesseggel rendelkező kereskedőknél 60 s minden segéd után 30 dinárban van megállapítva. Mindezek az adókötelesek legkésőbb 10 napon belül tartoznak a megfelelő adóösszeget egy évre előre kifizetni, mert ellenkező esetben nemcsak kamatokat, hanem büntetést is fizetnek, amely ugyanolyan összegben van megszabva, mint az adó.

— **Dobozok és 1-a fehér, szürke és barna papírlemez** állandó nagy raktára Barth Domonkosnál fabrika kutija, Mali Liman, Novisad. 1-1750

— **Jegyek a Szénásy hangversenyre** f. hó 6-án déli 12 óráig kaphatók Ábrahám János könyvkereskedésében és f. hó 7-én délután 3—6 óra között a beltéri katolikus kör helyiségében. Esti pénztárnyitás 8 órakor.

— **Huszonhét ember vesztette életét a Malakow francia gőzös elsüllyedése alkalmával.** Párisból jelentik: A Matin madridi jelentése szerint, az elsüllyedt Malakow gőzös harminchárom főből álló személyzetéből csupán 6 embert mentettek meg, a többiek a hajóval együtt a tengerbe veszttek. A Journal értesülése szerint a Malakow hajótörésének az volt az oka, hogy a nagy ködben a hajó nem vette észre a világítótorony

jelzéseit. A katasztrófa álmában lepte meg a személyzetet és a hajó két perc alatt elsüllyedt. Egyes lapok úgy tudják, hogy a kapitány felesége is a fedélzeten tartózkodott.

— „A piros bugyeláris“ Bács-Petrovoszelón. A bacsst-petrovoszelói sportifjuság műkedvelő csoportja január 6-án, vizkereszt napján este, a róm. katolikus legényegylet dísztermében színelőadással egybekötött táncmulatságot rendez, mely alkalommal a Sport legjobb erőit vonultatja a színpadra, hogy egy régi jó magyar darabot, Csepreghy Ferencnek háromfelvonásos népszínművét „A piros bugyeláris“-t a megszokott sikerrel vigye a közönség elé. A rendezőség nagy körültekintéssel a szerepeket a következőképpen osztotta szét: Török Mihály, tölgyesi bíró — Kiss József, Zsófi a felesége — Szilva Mancika. Kender Julis özvegyasszony — Fekete Rózsika, Menci a nevelt leánya — Gordos Veronka, Csillag Pál manipuláns huszármester — Török Sándor, kapitány a huszároknál — Hajdu István, Peták János vén huszárkaplár — Fodor Jenő, Boros Dani fiatal huszárkaplár — Becker Béla, Pennás Muki jegyző Tölgyesen — Nagy Jenő, Hajas Muki uradalmi ispán — Bün Imre, Kósza Gyurka paraszt legény — Varga Imre, Leveles Misi — Kelemen József, Kisbírók — Muki Mihály és Schmidt Jakab, Jóska kocsis — Sipos István, Panni — Nagy Vica, Kati — Balázs Matild, Lajcsi cigány — Gödöllei András, Suták Kata kártyavető cigányasszony — Balázs Margit, egy legény — Ágócs Károly, egy leány — Gordos Verona. A kedves és kellemesen szórakoztató táncmulatságról előnyösen ismert Sport előadása iránt máris nagy az érdeklődés.

— **Meglopott egy ismeretlen utazót.** A gajdobrai csendőrség letartóztatta Molnár András iloki lakost, aki pénteken a szombori vonattal Noviszádról Gajdobraira utazott és amikor Gajdobraira ért, ott a községben különböző nagyságú óraüvegeket kínált eladásra. A csendőrség előtt ez gyanús volt és ezért letartóztatta Molnár Andrást. Letartóztatása után bevallotta, hogy az óraüvegeket a vonaton lopta egy utazótól, akit azonban nem ismer. A csendőrség Molnár Andrást beszállította a noviszádi ügyészség fogházába az üvegeket pedig átadta a gajdobrai községhez, ahol az igazolt tulajdonos átveheti.

— **Nagy tüzvész pusztított Görögországban.** Athénből jelentik: Piréusban nagy tüzvész pusztított. Százötven barak, amelyben menekültek laktak elhamvadt. A kár mintegy ötven millió, emberéletben nem esett kár. A lángokat erősen élesztette a heves szélvihar, amely napok óta dühöng Görögországban.

— **Kilencven órája a levegőben tartózkodik a világrekordjavító amerikai repülőgép.** Los Angelesből jelentik, hogy a Question Mark repülőgép, amely a hétfőről keddre virradó éjszaka szállott fel, hogy megdöntse az eddigi időtartam rekordot, péntek este 6 órakor már 90 óráig repült és ezzel levett minden eddigi rekordot.

— **Nyolcezer embert megölt a kolera-járvány Bombay környékén.** Londonból jelentik: Bombayból érkező híradás szerint a borzalmas kolera-járvány, amely az emberek ezreit ragadta el, Travancoréban nagy gazdasági veszteségeket is okozott. Egy hét leforgása alatt mintegy ezer ember betegedett meg, akik közül mintegy ötszáz elpusztult. A járvány két hónappal ezelőtt tört ki és a megbetegedések száma tizenegyszeres. A betegek közül nyolcezer meghalt.

— **Győrből utlevél nélkül Ausztriába indult egy 17 éves fiú és egy 15 esztendő leány, hogy házasságot kössenek.** Sopronból jelentik: A magyar határőrök őrizetbe vették egy 17 éves fiút és egy 15 esztendő leányt, akik utlevél nélkül akartak átlépni az osztrák határon. Azért szöktek meg hazulról, mert azt hallották, hogy Ausztriában okmányok nélkül is könnyen lehet házasságot kötni. A két gyerekekből visszavitték Győrbe a szüleikhez.

Tegnap délután tűz pusztított a Zemljana Csuprija uccai taningyárban

A városi tűzoltóság autofecskendője elakadt a sárban

Tegnap délután öt órakor kigyulladt a Zemljana Csuprija-uccában levő Nikolics-féle tanningyár műhelye. Az épület a ház udvarában van elhelyezve és a műhely padlója alatt olajos hordókat raktároztak el. Ezek az olajos hordók fogtak tüzet eddig még ismeretlen okból. A tűz olyan rohamosan terjedt, hogy rövidesen az egész épület lángokban állott.

A tűz kitérőseiről értesített tűzoltóság rövidesen ki is vonult, de a Zemljana Csuprija-uccában lévő feneketlen sárban elakadt a motorfecskendő és a tűzoltók negyedórát megfeszített munka után tudták csak ki-

huzni a sárból.

Amikor a fecskendő a tűzhöz ért, azonnal munkához is láttak a tűzoltók, de csak arra vigyáztak, hogy a tűz tovaterjedését megakadályozzák, mivel a műhelyt már nem lehetett megmenteni. Hét óra utánig dolgoztak a tűzoltók és amikor már nem fenyegetett semmi veszély, bevonultak a laktanyába.

A műhelyben elégett az egész berendezés, közte egy gép is, amelyet tegnap adtak el. A kár meghaladja a 200.000 dinárt. Maga a gyár három millió dinárra volt biztosítva.

A városház szentelése

Tegnap folyt le a belvárosi róm. kath. templomban a Vizkereszt előtti szokásos vizszentelés. A szentelés végeztével Fáth Ferenc, apát espereplébános a kath. tisztviselők jelenlétében megszentelte a város-házát.

A nettunoi egyezmény a Népszövetség előtt

Genfből jelentik: A jugoszláv kormány jegyzékbevétele céljából a Népszövetség elé terjesztette a nettunoi egyezményt, amelyet Jugoszlávia tudvalevően még 1925. nyarán

A párisi Petit Parisien jelenti, hogy a Népszövetség fennállása óta a titkári hivatalban kétezer megkötött szerződést iktattak. Az 1928. esztendőben kötött szerződések száma háromszáz. Ebből 24 politikai, 59 kereskedelmi és hajózási, 20 gazdasági, a többi pedig apró kérdéseket rendező szerződés.

Vigyázat!

Huzás január 15-én

Papp sorsjegye aranyat kap!

Rádió-műsor

Vasárnap, 1929. január 6.

Zágreb. 11: Szimfónikus hangverseny. 20: Verdi Az álarcosbál operájának közvetítése a zágrebi nemzeti színházból.

Budapest. 9: Hírek, kozmetika 10: Egyházi zene és szentbeszéd a Egyetem téri templomból. 15:30: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata. 16:17: Rádió szabad egyetem. A szünetben cca 16:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17:25: Másfélóra könnyű zene. Vezényel Polgár Tibor karnagy. 19:10: Ügetőversenyeredmények. 19:20: A m. kir. Operaház Sevillai borbély előadása. 21:15: Pontos időjelzés, sport eredmények. 22:15: A Británia nagyszállóból Perts Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 10:20: A Wiener Sängerknaben-ok hangversenye. 11: A bécsi szimfónikus zenekar hangversenye. 16: Délutáni hangverseny. 18:40: Kamarazene. 19:45: Carl Zeller »Der Oberstelger« operettjének előadása.

Berlin. 11:30: Délelőtti hangverseny. 16:30: Délutáni hangverseny. 22: Táncczene.

Prága. 12: Déli hangverseny. 16:30: Délutáni hangverseny. Táncczene. 19: Fuvószené. 21: Esti zene.

Róma. 13: Rádió trió. 17:30: Szórakoztató zene. 20:45: Oratórium est.

Hétfő, Január 7.

Budapest. 9:15: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 9:30: Hírek. 9:45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó

az Egyetemi templomból, időjárásjelentés, hírek. 12:20: Temesváry—Kerpely—Polgár trió hangversenye. 13: Pontos időjelzés időjárás és vizállásjelentés. 14:30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Asszonyok tanácsadója. (Arányi Mária előadása). 16:45: Pontos időjelzés, időjárás, vizállásjelentés és hírek. 17:10: Gombos F. Albin előadása: Legendás történetek 17:45: Dr. Szilágyi Imre magyar hegedűestje cigányzenekari kísérettel. 18:50: Német nyelvoktatás. (Dr. Szentgyörgyi Ede). 19:25: Olasz nyelvoktatás. (Gallerani Bonaventura). 20: Szimfónikus hangverseny. 21:40: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 22: A Británia nagyszállóból The Brit. s boy band.

Bécs. 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20:05: Bokor Judit csellóhangversenye.

Berlin. 16:30: Délutáni hangverseny. 21: Szimfónikus hangverseny. 21:30: Táncczene.

Prága. 12:30: Déli hangverseny. 16:30: Délutáni hangverseny. 20: Orosz zene. 21: Kamarazene.

Róma. 13: Rádió trió. 17:30: Filharmónikus hangverseny. 20:45: Zenekari hangverseny.

Kattowitz. 16: Gramofónzene. 17:55: Népszerű hangverseny 20:30: Esti hangverseny. 22:20: Táncczene.

1929 Január 5

A dinár árfolyamai

Budapest 10.00 10.05 Bécs 12.405-12.465
Prágában 58.90 59.30, Berlinben — — — —
London 276, Trieszt — — — —

Zürich

Paris 20.2975 London 2519 Newyork 519.20. Brüsszel 72.225, Milánó 27.1875, Madrid 84.75 Amszterdam 208.60, Berlin 123.60 Bécs 73.08 Stockholm — — Oszlo — —
Kopenhága — —, Budapest 90.555, Szófia 3.75 Prága 15.37 Varsó 58.175 Beograd 9.1275 Athén — —, Sztambul — —, Bukarest 3.12 Helsingfors — —

Oszkagol természetjárás

Buza csendes Március: 113-112⁷/₈, Április 116-115⁷/₈, Julius 116⁷/₈. Tengeri tartott. Március: 88¹/₄, májusi 91¹/₈, Julius 92⁷/₈. Zab tartott. Március: 47⁵/₈, május 48¹/₈, Julius: 46¹/₄. Rozs csendes Március: 101¹/₄, május: 104 —, Julius: 102¹/₈.

Budapesti határidős terményzárlatok.
Irányzat: lanya. Forgalom: élénk. Magyar buza márciusra 23-23 04, májusra 23.70-23.72. júliusra 24.28-24.30. Magyar rozs márciusra 21 88-21-90, májusra 22.68-22.70, júliusra 22.38-22.40. Tengeri májusra 22.54-22.56, júliusra 22.42-22.44

Ki fedezte fel Amerikát?

Erre a kérdésre a válasz nagy általánosságban ugyanaz: Kolombus Kristóf. De csak nagy általánosságban. Mert már régóta vannak sokan a tudósok közül, akik Kolombus dicsőségét kétségbe vonják és azt vitatják, hogy nem a spanyolok voltak az első európaiak, akik lábukat Amerika földrére tették. Különösen a kontinens északi részén erősen tartja magát a hit, hogy a spanyolok és portugálok előtt már a skandinávok jól tudták, hogy az Atlanti óceán tulsó oldalán hatalmas szárazföld van és vadászataik, kalózkodásaik alkalmával egészen Amerikáig eljutottak.

Ezt a kezdetben merésznek látszott állítást figyelemreméltó bizonyítékok támasztották alá: ugyanis Északamerikában pajzsokat, fegyvereket és más tárgyakat találtak, amelyek határozottan azt mutatják, hogy a vidéken normannok jártak.

A leghevesebb támadója Kolombus dicsőségének Hjalmar Rued Holand, norvég származású amerikai tudós, aki már évek óta hangoztatja, hogy Amerika felfedezése nem a spanyolok érdeme. Hosszu cikkeiben, rajzokkal, fényképekkel küzd állításának diadalra juttatásán, hogy Amerika felfedezése a normannok érdeme. Főerőssége, amelyre támaszkodik, egy runákkal tele szikladarab, amely a tizennegyedik századból való és amelynek felirata mindenben igazat ad a tudósnak.

A Kensington-követ 1898-ban találta Minnesota államban egy földműves. Hatalmas, ósrégi fát döntött ki és annak gyökereit közt találta meg a követ. A földműves látta ugyan, hogy a kőbe szavak vannak belevésve, de mert nem tudott semmit kibetűzni, nem sokat törődött vele, hanem otthagya. Körülbelül tíz év múlva Holand professzor tanulmányozás céljából a vidéken járt. Akkor is azért kereste föl ezt a környéket, mert állítása igazolására adatok után kutatott. Ekkor valaki figyelmeztette a runára.

Holand tanár azonnal Minnesotába utazott és a kőbe vésett szavak kibetűzésén fáradozott. Ez hosszabb idő után sikerült és a felirat értelme a következő volt:

„Mi öten gótok és huszonegyen norvégok, felfedező utra indultunk nyugatra. Ettől a kötől egy napi járásra táborot ütöttünk. A táborból elmentünk, mert halászni akartunk. Mire visszatértünk, táborunkat feldulva és társainkat megölve találtuk. Ó Mária, végy pártfogásodba és óvj meg minket minden veszedelemtől. Embereink közül tízen a tenger partján vannak, ahol csónakjainkra ügyelnek. Az a hely innen tizennegyednap járásra van. 1362-ben.“

Akik Kolombus érdemét nem engedik érinteni azok természetesen a követ is, a feliratot is hamisítványnak mondják. Kijelentik, hogy Holand tanár állításai minden tudományos alapot nélkülöznek és csak azt a célt akarják szolgálni, hogy Amerika felfedezésének dicsőségét honfitársainak szerezzék meg.

Ez az ellenvetés azonban szintén vitatható, mert csak egyszerű tagadás és lebecsülnélés Holand állításainak. A skandinávok soha nem hangoztatták, hogy Amerikát ők fedezték fel és azzal pedig egyáltalán nem diécskszenek, hogy kalózkodásaik alkalmával egészen az óceán tulsó partjára eljutottak. Az sem igen tétélezhető fel, hogy a skandinávok csupa hiúságból ilyen nagyszabású hamisításra vállalkoznának.

Holand tanár állításai viszont tudós, amerikai archeológusok megállapításaira is támaszkodhatnak. Ezek ugyanis szigorú, tudományos vizsgálódás után kijelentették, hogy a kő legalább nyolevan éve van már a földben. Ezt mutatja nemcsak a kő állapota, hanem a gyökerek erőssége, helyzete is, amelyek a követ átfönték. Nyolevan év előtt pedig Minnesota államban még nem laktak fehérek, akik ezt a hamisítást megcsinálták volna. Az írásszakértők véleménye szerint pedig a követön látható írás, valamint a felirat nyelvezte, teljesen megfelel a tizennegyedik század nyelvének. Ha abban az időben akarta volna valaki az egészet hamisítani, erre csak nyelvtudós vállalkozhatott, az pedig már nem hihető, hogy az indiánok és a gyarmatosok között akkoriban nyelvész találkozott volna.

Vannak, akik azután még egy lépéssel tovább mennek és még a skandináv törzset is megjelölik, amelytől a kő felirata származhatik. Ezek szerint Magnus Ericson király 1355-ben megbizta Knudson Pált, hogy utazzon Grönlandba és ott a lakosságot erősítse meg keresztény hitében. Mikor az expedíció megérkezett, sokan, akik a kereszténység ellenségei voltak, elmenekültek az országból és valószínűleg Amerikába hajóztak. Az expedíció földözöbe vette őket és így jutottak el Amerikába.

Ennek a feltevésnek azonban kevés híve van. Nem is igen állhat meg.

Holand tanár keményen harcol igazáért, de évszázados felfogást, hitet nem lehet oly könnyen megdönteni. Akik Kolombus Kristófnak és a spanyoloknak dicsőségét vitatás akarják tenni, azoknak megdönthetetlen bizonyítékokkal kellene rendelkezniük és még akkor is erős munkájuk lenne. Holand bizonyítékai pedig még nem elegendők az új állítás diadalra juttatására.

ANGOL FÉRFISZÖVETEK legjobb **KABÁT** és **ULSTER** anyagok legolcsóbban vásárolhatók

HOLIK RUDOLF
az „Uj menyasszony“-hoz c. üzletében Novisad,
Kralja Aleksandra ul. 12.

SULYOK - FEST - TISZTIT

Minta után pontosan festek. - Bálruhák festése, vagy tisztítása 24 óra alatt. - Plissirozást váltalok. Feltűnő olcsó árak. - Futoska ul. 12.

Természetes Igmándi keserűvíz
gyomor és béltisztító hatása páratlan.

kapható mindenütt kis és nagy üvegben.

Az Igmándit ne tévessze össze másfajta keserűvízzel!

APOLLO január 7-8-9-én

LILIAN GISCH ezidei első szenzációs filmje:

Galamb a viharban

Rádió ismertető

Rovatvezető **KUN MIKLÓS**, okl. mérnök

Az antenna által felfogott elektromos hullámokat a vevőkészülékbe, kell vezetnünk, amelynek hármas feladata van: a sokféle hullám közül kiválasztja annak az állomásnak a hullámait, amelynek a műsorát éppen venni akarjuk, e rezgéseket, ha erre szükség van, megerősíti és végül az u. n. egyenirányítással a rezgéseket átalakítja, úgy hogy a telefonban hallható hanggá tudjanak átalakulni. A vevőkészülékek két nagy csoportba oszthatók: a kristálydetektorral dolgozó u. n. detektoros készülékekre és a lámpás készülékekre. Az első csoportba tartozó készülékek összeállítása rendkívül egyszerű és olcsó, üzemeltetése nincs, kezelése semmi szakértelmet nem igényel, mert egyszeri beállítás mellett állandóan üzemképes állapotban marad. Hátránya ezzel szemben az, hogy az érzékenysége aránylag kicsiny, úgy hogy csak az adó közelében, illetve megfelelő nagy energiájú adó közelében lehet üzembiztosan használni. Természetes, hogy az adóállomás energiájának növelésével egyúttal növekszik az a távolság is, amelyen belül detektorral lehet venni. Mivel a detektoros készülék csupán azt az energiát tudja átalakítani hanggá, amit az antenna-rendszer felvesz, nyilvánvaló, hogy az ilyen készülék hangereje, jósága attól függ, hogy milyen jól van maga az antenna megépítve, s hogy a készülék milyen jó kivitelű. Természetes, hogy a detektoros készüléket igen sokféle kivitelben lehet készíteni. Alábbiakban egy rendkívül egyszerűen és olcsón elkészíthető detektoros vevőkészüléket ismertetek:

A készülék megépítéséhez szükséges alkatrészek alig kerülnek pár dinárba (természetesen nem számítva bele a tartozékokat, mint pl. a kristálydetektor, a hallgató és antenna.) Mindenesetre csak is a legjobb alkatrészeket vásároljuk. A készülék összeállításához a következő anyagokra van szükségünk:

1 darab turbonithenger, mintegy 70 mm. belső átmérővel. 150 mm. hosszúságban. Természetes, hogy a megadott mérethez nem kell szigorúan ragaszkodni. Kisebbségtől eltérések megengedhetők.

12 dkg. 0.6 mm. vastag szigetelt rézdrót.

2 darab 170 mm. hosszú u. n. detektortolóka, amely mintegy 4×4 mm. méretű négyzetes rézrudból s egy ezen eltolható szigetelőanyagból készült tolokából áll. A tolokában egy rézlemezből hajlított rugó van, amely a rézsinhez szorul, míg szabadon álló vége a hengerre felcsavart drót meneten csuszik végig.

1 darab 70×170×5 mm. méretű szigetelőlap (turbonit, trolit), melyen a szelvényeket erősítjük meg. Szükség esetén megfelelő lesz egy ilyen méretű száraz falap is, amelyet hogy jobban szigeteljen, előzőleg paraffinban főzünk ki, bár ez a módszer nem a legmegbízhatóbb.

1 darab 200×120×10 mm. méretű alapeszka.

2 darab 100×100×10 mm. méretű oldal-eszka.

6 darab banánhüvely.

A készülék megépítésénél elsősorban a tekercset készítjük el. Ebből a célból a megadott méretű turbonithenger két végén a szélről mintegy 10 mm. távolságban 3 lyukat szurunk, amelyen a drótokat lehet huzni. Az egyik végén e lyukakon való átfűzéssel megerősítjük a drót végét s a meneteket szorosan egymás mellé felcsavarjuk. Ha ezzel elkészülünk, a henger másik vé-

ODEON január 6-án — Két műsor!

A fekete lovasok | Zoro és Huru esete a fekete nővelCowboydráma 6 felvonásban
Főszerepben: TIM KAPITÁNYVígjátékszenzáció 8 felvonásban
Főszerepben: PAT és PATACHON

gén is megerősítjük a drótot az előbbihez hasonló módon s a drótból mintegy 10 cm. hosszúságú rajtahagyva elvágjuk. E szabadon maradó vég szolgál később a banánhüvelyhez való csatlakozásra. Ha a tekeresünk elkészült, a véglapokat szabjuk le. Ezen véglapok közé szereljük be majd a tekereset. Hogy pedig a beszerelt henger később el ne csusz hasson, előbb a véglapok közepére két, a henger furatával pontosan egyező átmérőjű falapot, esetleg vastag keménypapírt ragasztunk, ami a henger központi helyzetét biztosítani fogja. Ezután a fedőlapot szereljük fel a banánhüvelyekkel. A banánhüvelyek számára 6 mm. átmérőjű lyukakat furunk s ebben erősítjük meg a hüvelyeket. Egy hüvely szolgál az antenna bekötésére, a másikba a földvezeték kerül, kettő szükséges a kristálydetektor bedugaszolására, míg kettő a hallgató bekapcsolására szolgál. Ha a tekereset és az állványt összepitettük, felszerelhetjük a két tolokát is, amelyek közül az alsó csuzkával az antennakör hangolására szolgál, míg a felső csuzkával a detektorkör hangolja. Kristálydetektor igen sok kivitelben van forgalomban. A lényeges alkatrésze mindegyiknek egy tartóban elhelyezett kristály (legtöbbször alenit), amelyhez egy fém, vagy ritkább esetben egy másik kristályból való ellencsücsöt lehet hozzáéríteni. A detektorok közül olyan rendszert kell választani, amelynél a kristály, üveg vagy celluloid tokban van elhelyezve, mert így a beporzódástól és elpiszkolódástól védve van. Másik követelmény a detektorral szemben az, hogy mechanikus elrendezése olyan legyen, hogy egy a kristályt, mint a tüt könnyen el lehessen forgatni, hogy ilyen módon a kristály egész felületét „végigtapogtatva” a legérzékenyebb pontot megkereshessük. (Merkurit, Detex, Detronor) A detektor helyes beállításától igen nagy mértékben függ a vétel jósága. A beállítás a felület legérzékenyebb pontjának felkeresésében s a kristály és a tüt közötti nyomás helyes értékének megállapításában áll s rövid próbálgatás után sikerülni szokott. Az egyszer beállított kristályt hosszú időn át nem kell bolygatni, csak abban az esetben kell újra beállítani, ha huzamos használat után a kristály addig használt pontja „megsiketült”. Ha a kristály egész felülete megsiketült már (több évi használat után) új kristályt kell a tartóba helyezni, miközben arra kell ügyelni, hogy azt pusztán kézzel ne érintsük, mert bezsirozódik s nem jó vételt ad. Ha a készüléket összeállítottuk és a csuzkákat is felszereltük, a tolokákat néhányszor ide-oda huzogatjuk s a réznyelv által a szigetelésen karcolt vonal mentén a szigetelést finom esiszolópapírral óvatosan eltávolíthatjuk, hogy a nyelv mindenütt a csupaszigetelésekhez érjen. A rugót annyira kell kihajlítani, hogy elegendő erővel szorjjon a menetre s jó érintkezést adjon. Rossz, laza érintkezés a vételt lehetetlenné teszi. Ha a készülék rendben van, rákapcsoljuk az antenna s földvezetékét, a hallgatót bedugaszoljuk s a tolokák elmozgatásával keressük az állomást (természetesen olyan időben, amikor leadás van). Ha az állomást megtaláltuk, a másik toloká segítségével megkeressük, hogy melyik állásban kapjuk a legerősebb hangot. Ha mindkét tolokával a legélesebbre hangoltunk, a

detektort állítjuk be az elérhető legnagyobb hangerőre. A készüléken a beállítás után többé nem változtatunk semmit. Vétel után az antenna átkapcsolóval a földdel kötjük össze az antennát, ami már azért is szükséges, mert ilyen módon a kristálydetektort megkíméljük a légköri elektromosság, reá nézve káros hatásától.

A fent leirt vevőkészülék a legegyszerűbb detektoros vevőkészüléktípus, azonban elég jó ahhoz, hogy megfelelő antenna esetén kifogástalan vételt érthessünk el vele. Legközelebb közlöm a leirt készülék kapcsolási rajzát még pár detektor kombinációval együtt.

Az ítélet napja

Regény a szegedi árviz borzalmairól

(28) Irta: ÁBRAI KÁROLY

Most már mehet. Büszkén, dicsőséggel koszoruzva.

Ha királyi koronát nyert volna is, örömmel fogná azt hodolata jeléül Margitja lábai számára tenni.

Szabadságot nyervén, egyedül lovásztól és fegyvernökétől kísérve, a legnagyobb sietséggel indult utnak.

Ejjel nappal utaztak.

A két hű szolga a fáradságtól csaknem összerokadt. A herceg izzó szenvedélye újabb tápot nyert általa.

Igy érkeztek Odessába.

Itt már pihenni kellett, ha azt nem akarta a herceg, hogy ember és állat tönkre ne menjen. Ez volt az első város, hol a tisztí kaszinóban hírlapokat lehetett találni.

A világ összes hírlapjai mint szenzációs eseményt közölték az időben azt a nagy élet-halálharcot, melyet az egész magyar Alföld s itt első helyen Szeged város vívott a reá zudított s őt elsüllyesztéssel fenyegető tengeráradat ellen.

Orosz és német lapok részletes és terjedelmes leírásokat közöltek a halálos veszedelemtől, mely a magyar Alföld virágzó metropolisát, Szegedet elsőpréssal fenyegette.

Hasonlónak mondták helyzetét ahhoz, melyben az orosz birodalom fővárosa, Szent-Pétervár volt 1824. november 19-én a Néva kiáradása következtében.

A herceg atyjától hallotta ezt elbeszélteni. Valami borzasztóan fősleges lehetett az. Oriási tragédia, lelket rázó részletekkel.

Ilyen hadjáratot ő még nem látott. Annál kevésbé vett részt. Ott is küzdenek, harcolnak és győznek vagy elesnek az ellenséggel szemben.

Ott is jól esik a szorongatott védőseregnek a segély. És ő vihet azt. Karját, amíg a veszély tart, és mentő segélyt.

Midőn a herceg ezen óhaját nyilvánította bajtársai előtt, azok megjegyezték, hogy ezt most könnyen megvalósíthatná.

Egy postahajó éppen holnap reggel indul innen. Konstantinápolyba, ahonnan a csatlakozó keleti vonattal 16 óra alatt Szegeden van.

Igy tesz az igazi katona, tűzből vízbe rohan. Oda ahol csatázni és küzdeni kell. A herceg kétszer sem mondatta ezt magának. Egyiket a fiatalabb tiszték közül fölkért, sziveskedjék számára két jegyet váltani Konstantinápolyig. A lovász paripával csak menjen a rendes uton haza Szent-Pétervárra. Ő fegyvernökével egyenesen

Szegednek tart.

Magában azt is gondolta, hogy így talán még hamarabb megláthatja Margitját.

A herceg másnap valóban elutazott Konstantinápolyba.

Itt csak annyi ideje volt, hogy kiszálljon s átüljön a keleti expressz vonatra, mely azonnal rohogott vele Magyarországra felé.

De nem üres kézzel ment. Utközben a postagözösnek egyik legnagyobb ladikját drága áron megvette. Ezt is magával vitte. Ha Szegeden beáll a veszedelem, kitűnő szolgálatot fog ez tenni.

Ejjel táján érkezett a vonat Szegedre. Letette mentő ladikját az akkor ugynevezett alföld—fiúmei pályafő házához, mellé állította őrnek katonáját s maga ment fölkeresni azt a helyet, ahol legnagyobb a veszedelem.

Kik a pályafőnél állottak, azt mondták, hogy akkor csak menjen itt a töltésen lefelé. Ahol Pule altábornagy urat találja, ott van a legnagyobb baj. Tessék aztán ott vele közreműködni.

A herceg meglepetve kiáltott föl:

— Ah, tehát itt is van fővezér, nemcsak a turkomannok elleni hadjáratban! Azonnal jelentkezik. Rendelkezzék vele, ezredessel, az altábornagy ur.

Tábornokká kineveztetését még nem kapta meg a herceg.

Alig haladt pár száz lépésnyi távra, midőn meglátta az altábornagyot.

Valami szürféle volt aranygalléros tisztiegyenruhája fölött, szőrmével bélelt téli katonaköpenye csurom víz volt a tegnapi esőtől. Nem használhatta.

Ellenséges elemek között sárban, vízben, fergegben állott Pule altábornagy rettenhetlenül.

Eppen egy műszaki tiszt jött most hozzá nagy sietve, jelentést tenni a kétségbeesett küzdelemről, mely ott folyik, ahol ő parancsnok.

— Vegye magához a pályafőnél még ott levő kevés tartalékot s tartsák magukat az utolsó emberig. Siessen kapitány ur.

E pillanatban érkezett az orosz ezredes.

Katonásan tisztelegve azonnal bemutatta magát.

— Pihent erő vagyok altábornagy ur, harcolni jöttem. Fogadjon el gárdájába önkéntesnek.

Két hét óta utazott éjjel-nappal. Csak a hajón aludt valamit.

A derék altábornagy barátságosan nyujtott neki kezet.

— Eppen jókor érkezétek, bajtárs. Nagy hézagot pótolsz. Utolsó segédtszemetem alig negyedóra előtt voltam kénytelen elküldeni egy erősen fenyegetett pont védelmére. Maradj csak itt. Mi katonák jobban megértjük egymást, mintha valami polgárember lenne mellettem. Lesz itt is nem-sokára elég dolog. Folyt. köv.

APOLLO
ma**RABSZOLGAVÁSÁR**

Megható dráma a rabszolgák idejéből 6 felvonásban

A főszerepben: BILLIE DOWE, GILBERT ROLAND

Noviszadi terménytőzsde

(Hivatalos jegyzések)

Buza, bácskai 79-80 kg-os, k. d. kötés 234-236, felső bácskai k. dupl. kötés 234-236, bácskai Tisza 79-80 kilogramm, dupl. kassza kötés 235-236 bánáti 79-80 kg-os kassza dupl. kötés 232-234, szerémi, 79-80 kg-os kassza dupl. 236-238. Arpa, bácskai 65 kg. k. d. kötés 252.50-257.50, bácskai tavaszi, 68-69 kg-os k. d. kötés 280-290, szerbiai 63-64 kg-os k. d. kötés — — — bánáti 65 kg-os kassza d. kötés Baranyai tavaszi 71-72 kg-os k. d. — — — Zab, bácskai kassza dupl. kötés 240-245, bánáti kassza duplikát kötés 235-240, szerémi kassza dupl. kötés 240-245, szlavóniai kassa dupl. kötés 240-245 — dinár, Rozs, bácskai, kassa dupl. — din. Tengeri: bácskai kassza dupl. 245-247.50, szerémi kassza dupl. kötés 245-247.50, szerémi I. k. dupl. kötés 247.50-252.50, szlavóniai száraz, k. dupl. kötés — — — Buzalisz, bácskai gg és g d. k. kötés 340-350 din., bácskai 2 sz. kenyérliszt dupl. k. kötés 320-330, bácskai 5. sz. kenyérliszt dupl. k. kötés 300-310, bácskai 6 sz. kenyérliszt kassza d. kötés 265-275, bácskai 7 sz. kenyérliszt k. d. kötés 255-265, bácskai 8 sz. takarmányl. k. d. kötés 205-215, Buzakorpa bácskai, jutazsák d. k. 175-180, szerémi jutazsákban, d. k. 175-180 dinár, bácskai, jutazsák I-V., d. k. kötés — — — Bab, fehér bácskai, kassza duplikát kötés — — — din. Burgonya, fehér szloveniai k. d. kötés 115-120. Széna, fco bácskai állomás k. dupl. kötés — —

Irányzat: változatlan.

Forgalom: 11 vag. buza, — bab, — zab, 1 tengeri, 4 liszt, — széna, — korpa, 2 arpa.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
FOMÁN SÁNDOR.

Szanatórium

Jól bevezetett szanatórium eladó, vagy bérbeadó Zagrebban. Nagy kert, magaslatti fekvés, garázs, teljes komfort. 20 betegre berendezve, kitünő levegő, a koncesszió is átadó. Közelebbi információk: Kaiser Stjepan, Zagreb, Filipovičeva 20.

Kereskedők

Jelölőnyösebb reklámja az izlésesen rendezett kirakatok. Szolid díjazás mellett hajlandó vagyok havonként kívánat szerint több noviszadi cégnél fényes

fővárosias kirakatokat

rendezni, a rőfös, rövidáru, konfektio és cipő üzletekben. Cím a kiadóban

OLYMPIA

Novisad, Jovan Subotića u. 3. (Sziavnic vendéglő mellett.)

Rövid ideig vendégszerepel az Olympia hangversenyteremben

„SANSOUSI“

művészársaság elismert kitünő műsorral
Január 8-tól kezdve új műsor
Kép a Japán életéből. Kis operette
Szakácsnők és szakácsok. Vigjáték.
Táncok: duo és szóló.
Ének.

Kezdete este 9 órakor. Egész éjjel nyitva.
Díjtalan belépés. A műsor után tánc.

KIS SZENT TERÉZ

naptár mindenütt kapható. Megrendelhető a DELBÁCSKA kiadóhivatalánál, Novisad

APRÓ HIRDETÉSEK,

ugy hétköznap, mint vasárnap.
Egy sor 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár, a legkisebb apró hirdetés 10 dinár.

Házasság

VAGYONOS 28 éves fiatal kereskedő hozzá illő és némi vagyonnal rendelkező, komoly nő ismeretséget keresi házasság céljából. Leveleket „Komoly” jellegre a kiadóba kérek. 140

Eladó

Fűszerüzlet berendezés kitünő állapotban olcsón eladó. Cím a kiadóban.

HÁZ Pirosi ucca 30. alatt eladó. 118

Állítható rajzasztal deszkával, XI P. precíziós rajzeszköz és logariés, kazánnyomó szivattyú, „Bleekmann” öntött acél ülő 78 kg. és különféle gépészeti szerszám jutányosan eladó. Novisad, Cara Dušana 42. 134

Alig használt fekete keresztúros Stingi gyártmányú rövid zongora eladó. Bővebbet Schmolka hirdetőirodájában. 126

ELADÓ olcsón egy 177-es számú Meteor kályha. Cím a Délbácska kiadóhivatalában. 125

Értesítés

ELEGANS BUTOROZOTT SZOBÁT különbejárattal a belvárosban február 1-re keresek. Kardos hirdetővállalat, Novisad Wilsonov trg 7.

Vendég

Külnbejáratu uccai butorozott szoba kiadó. Brül, Jevrejska 19. 137

Lakás! Két szép uccai szoba konyhával azonnal kiadó. Török, Željeznička u. 66. 127-2

Külnbejáratu butorozott szoba azonnal kiadó Laze Kostics ucca 27. 135

Egy elegáns butorozott külnbejáratu uccai szoba zongorahasználattal olcsón kiadó. Érdeklődni lehet a városháza előtti trafikban. 124

Lakás, fűszerüzlettel azonnal kiadó a Strand uton, alkalmas más üzletnek is. Érdeklődni lehet Masarikova 15. 139

EGY SZOBA lakásnak, vagy műhelynek kiadó és egy jó hangú rövid zongora eladó. Ljubljanska (Szent Istvan) ucca 8 a. 104

ELEGÁNSAN butorozott szoba a Mali Limanon, külnbejárattal azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 122

Szoba konyha előszoba és speiz azonnal kiadó, Uspenska 3. alatti. 121

ÜZLETHELYISÉG (volt Michels gyógyszerár) Futaki uton 33 szám alatt 4 uccai szobával és az összes mellékhelyiségekkel, esetleg küln is kiadó. Egy szoba konyha kiadó. Érdeklődni lehet Billy Jözsefnél, Bjelina. Bosna. 123-2

Kiadó ketszoba konyha speiz, faskamra, küln egy szoba konyha faskamra. Magyar ucca 51. 93-1

Kiadó szép száraz helyiség műhelynek, vagy raktárnak. Futaki u. 70. 94-2

Jevrejska ucca 12 szám alatt az emeleten kiadó egy nagy uccai szoba külnbejárattal, megfelel irodának, divatszalonnak, fogászati műteremnek stb. Bővebbet az emeleten. 113 3

A rövid áru és uralt dívat szakmából egy

Sagéd

január 15-re felvétetik aki a kirakat rendezésében jártas, ugyanott egy jóházból való fiu tanonoknak is felvétetik, középsiskolások előnyben. Jelentkezni Klein Gyula cégnél az arany körtehez Noviszad, Futaki ut. 9.

Autótulajdonosok

ERDELYAN NIKOLA arany éremmel többször kitüntetve Novisad Belanyiva 5. Szolid árban új és javító munkát végez. Autokarambolból származó hibákat rendkívül gyorsan és pontosan garancia mellett javít. Kész autorugó, és új hintó raktáron. Speciális autogehesztes minden fémmel.

Zsák

Ponyva Zsineg

eredeti gyári árban.

Afrik

Lószőr Gyári lerakat Takarók Halászati cikkek stb.

Schiff Ábrahám

Novisad, zsák és ponyva kölcsonző intézet Tel. 24-03. Telegr: Jutešif. Fiók: Beograd - Sava. Kérjen ajánlatot!

Csak **EGYSZER** próbálja meg
A **SOA** CRÉMET

SOFFÖR SZAKISKOLA
J. PESENJANSKI, NOVISAD

Engedélyezve a bel- és keresk. miniszt által. Modernül berendezve hivatásos sofförök és urvezetők, autó, nyersolaj és szivógázmotor tulajdonosok részére. Modern autó- és motorjavító műhely. A teoretikus oktatást okl. gépészmérnök vezeti. Bővebbet J. Pesenjanski, sofföriskola, Novisad Madjarska u. 53. Sürgöncim: Sofföriskola. Önálló autómehánikus kerestetik

Ventilátorok

minden kivételben állandóan raktáron, gyári lerakat „KABÉ” Kismotor és ventilátor gyár R.T. Wien Vezérképviselete
Holtzky Károly, Novisad
Kralja Aleksandra ulica 9. Mindennemű javítások és tekeréselek végeztenek. Sürgöncim: „TEHNKA”

Görögkeleti és görögkatolikus üzletfeleinek és jó ismerőseinek

Kellemes karácsonyi ünnepeket

kíván
KAPMAJER MIHÁLYNÉ fehérnemű tisztító és vasaló intézete, Novisad, Futoski put 43.

Préselt széna,

rózsa és fehér burgonya, vörös és fokhagyma, mütrágya stb. vagon és kisebb tételben kaphatók
Gausz János, Novisad
Futoski put 66. Telefon 25-34

Slaveks - Furniok

legjutányosabban beszerezhetők
SLAVEKS D. D. LUDWIG HUBERT I SIN
za šumsku industriju NOVISAD, Cara Dušana ZAGREB-BROD n/s ul. 33. Poštanski pretinac 25

DELBÁCSKA képes naptár

mindenütt kapható. Megrendelhető DELBÁCSKA kiadóhivatalánál, Novisad

SNEFF ISTVÁN

faszobrászati és iparművészeti műterme
SREM. MITROVICA
Ajánl legmodernebb kivitelben készült csillárokat, állólámpákat és a faszobrászat keretében vágó bármilyen művészi munkák elkészítését. Az 1925. évi mitrovicai iparkifállítás aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve.

Zongorák világ márkás gramofónok

divatos tánc gramofónlemezek nagy és művészi gramofónlemez nagy választékban legelőnyösebb fizetési feltételekkel is kaphatók

TRUPPEL hangszer- és zongoratermékben **NOVISAD** Dunavska 17. Željeznička 31

Lemezek árai: His Master's Voice, Columbia, Brunswick Din. 50.— Polidor, Parlophon, Odeon D. 40.— Edison Bell Penkala D. 30.—
Telefon Dunavska ul. 26-69., Željeznička ul. 26-70

BRUNSWICK
die beste Amerikanische Tonplatte

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy mátol kezdve **minden vasárnap** elsőrendű **vonós zenekar** szórakoztatja t. vendégeimet. SZABÓ MIHÁLY vendéglős, Kamenička 73

Tudatom a n. é. hölgyközönséggel, hogy **kalapszalonomat**

Petra Zrinjskog 10. alól **Uspenska ul. 20. szám alá helyeztem át.** Készíték új kalapokat, mint kalapjavításokat a legújabb modellek szerint. Lámpaernyő és divánpárna montirozások a legszebb kivitelben.

Győződjön meg olcsó áraiértől. **M. Böhm Vilma** Uspenska 20.

Uj modern zongorák
Dinár 15.500

Pianinók 13.500
részletfizetes mellett

Raab Károly

és fia cégnél Sombor
Állandó nagy raktár elsőrendű világmarkájú zongorákból, mint:
Steinway Sons, Bösendorfer, Förster, Gora Stallmann, Lanberger, Stigl Erste Produktiv, Stelchammer stb.

Téli szükségletre
elsőrendű étkező

Burgonya

100 kg. á Din. 160.— Házhoz szállítom

A. SIMON Novisad Ustavka ul. 41.

NAGYFEJŐ kézimunka
:: üzlete ::
NOVISAD, JEVREJSKA ULICA 9.

Előnyömd. Kézi- és géphimző-terem. Gombát-huzás. — Nagy választék a legújabb függöny. Sorr, miljö, futó, ágyterítő és ágymatracok, terhénemű és a legdivatosabb ruhaminták előnyömtatása és himzése, kézi és gépzsúr, túllhimzés, endlítés, diszpárna montirozás és perzsa szőnyeg nyírása (stuccolás). Sportászlók készítése. Teljes kelengék készítése hozott anyagból is. Nagy választék **kezi és gépi csipkékben** és kézimunka kellékekben.

Jatányos árak! Pontos kirszolgálás!

Állami Jelzálog Bank

Fő fiók: **Novisad**

Elfogad takarékbetéteket és fizet

6% évi kamatot

Az állami jelzálogbank és összes fiókjainak helyzete 1928. november 30-án:

Jelzálog, községi és ármentesítő társulatok kölcsönei	Din. 2.276 000.000
Leszámitolás és lombard	> 124.000.000
Takarékbetétek (privát)	> 345.000.000
Alapok (és)közintézmények tőkái	> 918.000.000
Tartalékalap	> 20.000.000
A bank vagyona	> 27.000.000

T A halott emlékének tisztelete a legszebb emberi erény!

Temetések rendezését,

exhumalást, szállítást, bármely vidékről (külföldről is), a legnagyobb figyelemmel és pontossággal a legszolidabb árak mellett vállalom.

GOLGOTA
id. **LENKEY IMRE**

Novi Sad, Uspenska ulica 12. sz.
Raktáron tartok kész butorokat, elvállalok épület és üzletberendezési munkákat.

SZŐNYEGEK
perzsa, plüsek stb.

BŐR
KLUBGARNITURÁK
SZALONGARNITURÁK
Modern füles fotellók

FÜGGÖNYÖK
otomántakarók

BUTOR
Komplett
HÁLÓK
EBÉDLŐK
URISZOBA
KONYHÁK
VAS és RÉZ
BUTOR
—
Versenyen kívüli árak

Karácsonyi ajándéknak alkalmas
BABAKOCSIK gummikerékkel, összecsucukható
HOLLÁNDEREK BIKIKLI gummikerékkel
Din. 179.—

Tekintse meg újonnan épült modern áruházaunkat, vételkötelezettség nélkül
KRAUSZ EDE, NOVISAD
Kralja Aleksandra ulica 24.
Telefon 20-24

LINOLEUM
OLASZ NÉMET és ANGOL gyártmány a legnagyobb választék

—
Az ország egyedüli és legnagyobb speciális áruháza

Noviszádon a város központjában **KÉT SZOBÁBOL ALLO HELYSÉG** irodának azonnalra **KI-ADO.** Bővebbet Klein Gyula cégnél az arany körtehez Noviszád Futaki ut 9

Lakás

3 szoba, fürdőszoba mellékhelyiségekkel **kiadó**
Mali Liman, Stražilovo ucca 6.

HOL VÁSÁROLJUNK NOVI SADON

Telefunken rádiót

hangszórót, rádiólámpát stb., amelyek ugy minőségben, valamint árban versenyen felül állanak
KRAUSZ SAMUNÁL, Kr. Petra ul. 7.
A Jugoszláv Siemens (Telefunken) Novisadi képviselője és lerakata

Kedvező fizetési feltételek! Díjtalan bemutatás!

Kávét, fűszert és csemegeárut
legjobb minőségben, legolcsóbban

DIMOVIĆ

fűszer- és csemegeüzletben. Telefon 23-34

Furnirt, ragaszlemezt, (Sperplatten) diszlécet minden méretben **butort** minden méretben, versenyképes árban. Dusan szortirozott raktár

„DOMUS“ Bernat Pesing Željeznička 105/107
Telefon 23-32. Nagyban és kicsinyben.

Női és férfi kabátokat
kész öltöny, gyermek ruhát
legjobb minőségben, legolcsóbban

NOVÁK DOLOVAC
cégnél, Kralja Petra ul. 25

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZBAN

mert ott
a legolcsóbb bevásárlási forrás
minden fajta cikkben

DIVATÁRUT

őszi és téli ujdonságot, férfi és női szövét, selymet nagy választékban, legolcsóbban, szabott áron

MIROSAVLJEVIĆ TESTVÉREK
áruházában Kr. Petra ul. 8

Látta-e már

csillárait

GELB

Novisad, Futoski put 11. Telefon 26-45

Női kézitáskát, férfi pénztárcát, koffert, nyeret, aktatáskát, iskolatáskát, necessairet, manikűr-készletet és mindennemű bőrát karácsonyi ajándékképpen legolcsóbban

A. LAKS bőrárúüzletében
Novisad Dunavska 20

Droguát, vegyszert, különlegességeket, betegápolási cikkeket, illatszereket és pipereárut

„ANGYAL“ drogériában
Gerich palota

ÓRÁT, ÉKSZERT

legnagyobb választékban, legversenyképebb árban

SEIDLING PÁL

órák és ékszerész üzletében Kr. Petra 28

Bundát, szőrmét

s az összes **szűcsárukat** legjobb minőségben, legolcsóbban csak

SALÓ NETTEL

szőrmeáruházában Hotel K. Marija épület

GRAMOFONT

a világhírű COLUMBIA és THALIA, legújabb gramofonlemezeket, **DÜRKOPP** varrógépet és kerékpárt az egyedüli **gyári lerakatnál**

„Express“ J. Horváth

cégnél, Pašičeva ul. 19

Kedvező részletfizetési feltételek

Izléses ujévi

nyakkendő, ing, kesztyű stb. divatcikkek

Georges Fuchs-tól

örömet szereznek

(Férfi divat, Kralja Petra 30.)

CIPŐT

nő, férfi és gyermek részére hó és sár cipőt elismert legjobb minőségben, legolcsóbban

LJUBLJANSKA CIPŐÁRU LERAKATNÁL
Kralja Aleksandra 19